

Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2006-2007

SISÄLLYSLUETTELO

	sivunro
I Johdanto	2
II Maakunnan kehitys ja edellisen suunnitelman toteutuminen	4
III Maakuntaohjelman toteuttaminen 2006-2007	5
Toimintalinjat ja toimenpidekokonaisuudet	6
TL 1 Osaamisen vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen	6
Tpk 1.1 Koulutustason nostaminen ja koulutusrakenteiden kehittäminen	6
Tpk 1.2 Innovaatiotoiminnan edellytysten parantaminen	7
TL 2 Elinkeinojen ja tuotantorakenteen kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen	9
Tpk 2.1 Klustereiden kehittäminen ja tuotantorakenteen uudistaminen	9
Tpk 2.2 Yrittäjyyden edistäminen	10
TL 3 Hyvinvoinnin edellytysten parantaminen	11
Tpk 3.1 Hyvinvointipalvelut	11
Tpk 3.2 Rakennetyöttömyyden hoito ja syrjäytymisen ehkäiseminen	11
TL 4 Ympäristön hoito ja infrastruktuurin toimintakyvyn vahvistaminen	12
Tpk 4.1 Perusrakenteiden tason ja toimivuuden parantaminen	12
Tpk 4.2 Asuin- ja elinympäristön laadun parantaminen	13
Tpk 4.3 Luonnonympäristön hoito ja suojele	13
TL 5 Vuorovaikutusten lisääminen ja yhteistyön tehostaminen	14
Tpk 5.1 Maakuntahallinnon kehittäminen	14
Tpk 5.2 Aktiivinen yhteistyö ja viestintä	14
Tpk 5.3 Osallistuminen ja paikallinen aloitteellisuus	15
Yhteenveto	15
Vaikutusten arviointi	17
Liite	

I Johdanto

Aluekehityslaki edellyttää, että vuosia 2003-2006 koskevan maakuntaohjelman toteutuksesta ja rahoitustarpeesta laaditaan vuosittain toteuttamissuunnitelma eli TOTSU. TOTSU palvelee sekä maakunnan omia että ministeriöiden tietotarpeita toimintoja ja rahoitusta suunniteltaessa. Tämä III TOTSU laaditaan nyt vuonna 2005 ja se koskee vuosia 2006 ja 2007.

TOTSU:ssa on tarkoituksena esittää rahoitussuunnitelman ohessa maakunnallisesti merkittävät hankkeet, jotka ainakin aiotaan toteuttaa. TOTSU:ssa esitetty hankelistaus ei ole siis tyhjentävä, vaan toteutukseen otetaan asetettujen tavoitteiden ja rahoitusmahdollisuuksien mukaan muitakin hankkeita. TOTSU:ssa mainittu hanke käy läpi saman hakemusmenettelyn kuin kaikki muutkin hankkeet ja sitä koskevat normaalit hankekriteerit. Hankkeiden nimien perässä oleva vuosikustannus kuvaa kaikkia hankkeen kustannuksia, ei vain valtion kautta tulevaa rahoitusta. TOTSU:ssa tulee esittää myös rahoituksen kohdentuminen hallinnonaloittain.

TOTSU on tehty 23.6.-03 maakuntavaltuustossa hyväksytyin maakuntaohjelman toimintalinjojen mukaisesti. Toimintalinjan ja toimenpidekokonaisuuden otsikon jälkeen esitetään keinot, joita toteutetaan. Keinon jälkeen on mainittu keskeisimmät hankkeet. Eryyisen runsaasti hankkeita on lueteltu ensimmäisessä toimenpidekokonaisuudessa "Koulutustason nostaminen ja koulutuksen rakenteiden kehittäminen", koska siinä hankkeet ovat monivuotisia, rakenteiden uudistamiseen tähtäviä ja kokonaan julkisin varoin toteutettavia.

Rahoitustaulukot on tehty toimintalinjoittain ja rahoituslähteittäin. Rahoittamiseen käytetään kehittämisrahoituksen osalta "**Tavoite 1 –ohjelmaa**", jonka käytöstä päätetään käytännössä maakunnallisesti. Lisäksi käytetään Euregio Karelia Naapurisuusohjelmaa (ent. Interreg III A Karjala –ohjelma), jonka päätöksiin voidaan maakunnallisesti olennaisesti vaikuttaa. "**Muita yhteisöaloitteita**" eli Equalia ja Leader+:aa käytettäessä on muistettava, että Leaderissa päätökset tehdään Kainuussa, mutta Equalissa päätöksenteko tapahtuu valtakunnan tasolla. Kaikilla mainituilla riveillä on mukana EU-raham lisäksi valtion vastinrahoitus.

Valtion budjetin kautta tuleva "**Kainuun kehittämisraha**" otettiin käyttöön uutena valtion budjetin momenttina vuoden 2005 alusta. Se sisältää sekä kehittämisrahaa että mm valtion rahoitusta työttömyyden vähentämiseen ja yleisten teiden hoitoon. Tämän rahan käytöstä ja kohdentamisesta eri hallinnonaloille päättää maakuntavaltuusto.

Tietopohjan laajentamiseksi esitetään taulukoissa kehittämisrahoituksen lisäksi merkittävimmät muut valtion rahavirrat Kainuuseen rivillä "**muu kansallinen**". Se sisältää vähän myös kehittämisrahaa, mutta valtaosin eri ministeriöiden suuria valtionosuuksia kunnille, kuntien ja maakunnan opetustoimeen sekä maakunnalliseen sosiaali- ja terveystoimeen samoin kuin mm valtion rahoituksen Kajaanin yliopistokeskukselle sekä Kajaanin ammattikorkeakoululle. Kohtaan on sisällytetty myös rautateiden sähköistämishanke. Tekesin ja Finnveran puhtaasti kansallinen valtionrahoitus kulkee myös tätä kautta. "Muu kansallinen" kohtaan voidaan sisällyttää lisäksi useita pienehköjä momenteja. Niistä on aihetta kerätä tarkemmin tietoa maakunnallisen edunvalvonnan tietopohjan parantamiseksi. "Muu kansallinen" kohdan rahoituksesta päätöksiä tekevät valtioneuvosto, ministeriöt ja osittain valtion aluehallinto.

Hanke, jonka nimen perässä on tähti*, kuuluu vuonna 2002 toimineen kansliapäällikkö Virtasen työryhmän ehdotuksiin.

Tekstissä ja taulukoissa esiintyvät lyhenteet:

KMK	Kainuun maakunta -kuntayhtymä, sisäasianministeriön kautta tuleva rahoitus, samoin sisäasiainministeriön kautta tuleva valtionosuus kunnille TL 3:ssa
LH	Oulun lääninhallituksen sivistysosasto, opetusministeriön kautta tuleva rahoitus ja sekä ministeriön valtionosuus kunnille ja maakunnalle TL 1:ssä
Yos	Te-keskuksen yritysosasto, kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala
Tekes	Te-keskuksen teknologiayksikkö, ”
Finn	Finnvera Oyj, ”
Tos	Te-keskuksen työvoimaosasto, työministeriön hallinnonala
Mos	Te-keskuksen maaseutuosasto, maa- ja metsätalousministeriön ”
KAI	Kainuun ympäristökeskus, ympäristöministeriön kautta tuleva rahoitus
Tiep	Oulun tiepiiri, liikenne- ja viestintäministeriön ” , myös Ratahallintokeskuksen rautateiden sähköistyshanke TL 4:ssä sisältyy hallinnonalan lukuihin
MeKe	Kainuun metsäkeskus, maa- ja metsätalousministeriön kautta tuleva rahoitus
STM	Sosiaali- ja terveysministeriö, valtionosuus kunnille TL 3:ssa
V yht	valtion ja EU:n kautta tuleva rahoitus yhteensä kunta kuntien kautta tuleva osarahoitus (Kainuun kuntien budjetit kokonaisuutena eivät ole mukana taulukoissa)
yksit	yksityinen arvioitu osarahoitus

II Maakunnan kehitys ja edellisen suunnitelman toteutuminen

Kainuun väestö väheni vuoden 2004 aikana, mutta vähemmän kuin aiemmin. Vähennys oli 608 henkeä. Vuoden 2005 alussa väestön väheneminen hidastui edelleen ja oli ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 222 henkeä. Työllisyyskehitys oli suhteellisen hyvä. Työttömyys laski vuoden 2004 lopun 7 603:sta 6 374 :ään ensimmäisen vuosipuoliskon aikana TE-keskuksen työvoimaosaston tiedotteen mukaan . Verrattaessa vuoden 2004 toukokuun tilanteeseen työttömiä työnhakijoita oli 652 henkilöä vähemmän. Kainuun TE-keskuksen työvoimaosaston mukaan vuoden 2004 lopussa työttömyysaste oli 21,7 %, josta se on laskenut vuoden 2005 toukokuun loppuun mennessä 16,8 %:iin. Keskimääräinen työttömyysaste vuonna 2004 oli 18,6 % ja vuoden 2005 alkupuoliskolla se oli 19,0 %.

Alla olevassa taulukossa näkyvät asetetut ja toteutumasta saadut tiedot.

Sisäasiainministeriön esittämä indikaattoriluettelo, joka maakuntien tulee sisällyttää TOTSU:un:

Indikaattoriluettelo	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Koulutustaso							
- tutkinnon suorittaneet yhteensä	55,70	56,40	57,00	57,80	58,50	59,30	60,10
- korkea-asteen suorittaneiden osuus	17,40	17,70	18,10	18,30	18,90	19,30	19,70
Työmarkkinatilanne							
- työttömyysaste, tavoite (Tilastokeskus)	19,50	18,50	17,50	16,60	16,00	14,60	14,10
- työttömyysaste, toteuma (Tilastokeskus)	22,10	23,20	21,90	20,00			
- työttömyysaste, tavoite (Työvoimatutkimus)	19,40	18,40	17,50	16,50	15,50	14,50	14,00
- työttömyysaste, toteuma (Työvoimatutkimus)	19,40	17,70	16,50	17,00	17,50		
Muuttoliike, väestö							
- väestö 31.12. tavoite	89 777	88 942	88 106	87 271	86 435	85 600	85 180
- väestö 31.12. toteuma	89 777	88 473	87 371	86 573	85 965		
- nettomuutto	-1 147	-1154	-891	-551	-438	-856	-852
- huoltosuhde	1,83	1,91	1,90	1,80	1,74	1,69	1,67
Aluetalous							
- Arvonlisäys (tkh), Mrd.€ (v. 2000 hinnoin), toteuma	1,28	1,34	1,34	1,34			
- Arvonlisäys (tkh) mrd euroa (v. 2000 hinnoin)	1,28	1,34	1,33	1,34	1,45	1,49	1,54
- Arvonlisäys/asukas, euroa (v. 2000 hinnoin)	14 198	15 050	15 227	15 415			

Kainuun omat lisäindikaattorit (tietoja seurataan mahdollisuuksien mukaan myös kunnittain):

Kainuun lisäindikaattorit	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Työpaikat (henkeä)	30 449	31 700	31 886	32 072	32 370	32 444	32 355
Työpaikat (henkeä), toteuma	30 449	29 399	29 696	30 217			
Työttömien määrä 31.12. (Tilastok.)	8 949	7 444	7 003	6 563	6 335	5 682	5 438
Työttömien määrä 31.12. (Tilastok.), toteuma	8 949	9 203	8 444	7 759			
Työttömien määrä 31.12. (Työvoimaos), toteutuma	8 559	8 366	7 995	7 372	7 057	*6 500	*6 400
Työllisyysaste (työlliset 15-64 -v:sta) % (TVT) tavoite	54,60	55,30	56,10	56,80	57,50	58,30	58,50
Työllisyysaste (työlliset 15-64 -v:sta) % toteuma	54,60	56,50	56,10	55,30	54,3		
Työllisyysaste (työlliset 15-64 -v:sta) % (TK) tavoite	53,50	56,10	56,80	57,60	57,50	59,10	60,00
Työllisyysaste (työlliset 15-64 -v:sta) % toteuma	53,50	52,40	52,80	55,00			
Liikevaihdon kehitys (1 000 000 €) **	1 979	2 073	2 029	2 064	2 398	2 517	2 643
Toimipaikkojen lukumäärä (yritysrekisteri)	3 501	3 451	3 472	3 428			
Uudet yritykset	249	219	221	220	220	220	220
Uudet yritykset toteuma	244	213	219	240	***269		
Lopettaneet yritykset	256	249	160	170	170	170	170
Lopettaneet yritykset toteuma	259	246	245	179	***156		

* Työvoimaosaston arvio

** TE-keskuksen arvio n. 5 %:n nousu/v

* Vuonna 2003 uusitut eivät ole yhteensopivia tavoitteissa esitettyjen lukujen kanssa.

***) PRH: kaupparekisterin tilastoja

Kainuun omat laadulliset tavoitteet maakuntaohjelman mukaan ovat: yrittäjyys, osaaminen, maakunnan tuotteiden jalostusasteen nostaminen, maakunnan vientitulojen lisääminen ja ulkopuolisten investointien saaminen maakuntaan, maakunnan tunnettuuden lisääminen ja maakuntakuvan parantaminen, maakunnan luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristönsuojelu, yhteistyö ja verkottuminen sekä maakunnan tasapainoinen kehittäminen ja palvelujen turvaaminen koko maakunnan asukkaille.

III Maakuntaohjelman toteuttaminen 2006 – 2007

Keskeisin asia Kainuussa on väestön ikärakenteen nopea muuttuminen tulevina vuosina. Muutoksen vaikutukset on otettava huomioon kaikessa toiminnan suunnittelussa sekä yksityisellä, kolmannella että julkisella sektorilla.

Määrällisistä tavoitteista tärkein on asukasta kohti lasketun bruttokansatuotteen kasvattaminen Kainuussa muuta maata nopeammin.

Valtioneuvoston 15.1.2004 päätös alueiden kehittämislain mukaisista valtakunnallisista alueiden kehittämistavoitteista sisältää Itä-Suomen kehittämisosan, jonka mukaan "Hallitus tarkastelee alueen kehitykseen myönteisesti vaikuttavien hankkeiden toteutusta Itä-Suomen tulevaisuudenkysymyksiä käsittelevän selvitystyön valmistuttua". Itä-Suomen maakunnat (Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo) ovat yhteishankkeena valmistelleet Itä-Suomi -ohjelman. Ohjelma sisältää kaikkiaan 11 toimintamallia ja 14 makrohanketta, jotka liittyvät erityisesti yritysten kilpailukyvyyn ja alueen osaamistason kohottamiseen. **Itä-Suomen maakunnat esittävät**, että valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden mukaisesti **Itä-Suomi -ohjelman toteuttamiseen** osoitetaan **erillinen 10 miljoonan euron suuruinen vuotuinen Itä-Suomen tulevaisuusraha**, jolla rahoitetaan Itä-Suomi -ohjelmaan sisältyvien makrohankkeiden toteuttamista. Kainuuseen kohdentuvia hankkeita on kolme, yksi mittaustekniikkaan liittyvä ja kaksi hyvinvointiin liittyviä hankkeita.

Toteuttaminen toimintalinjoittain ja toimenpidekokonaisuuksittain

TL 1 Osaamisen vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen

Tpk 1.1. Koulutustason nostaminen ja koulutusrakenteiden kehittäminen Kehitetään ammatillista koulutusta ja aikuiskoulutusta vastaamaan työ- ja yritys-elämän tarpeita elinkeinoelämän ja oppilaitosten tiiviillä yhteistyöllä.

Keinot:

- > Lisätään avainklustereita (ICT ja elektroniikka, elämystuotanto, metsä ja puu, elintarviketalous) tukevia korkea-asteen aloituspaikkoja siten, että Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskukseen aloituspaikkoja Kajaaniin tulee yhteensä 210 ja Kajaanin ammattikorkeakoulun aloituspaikkoja 440 kpl (nyt yliopistokeskuksessa on 130 aloituspaikkaa ja ammattikorkeakoulussa 420)
- > Työmarkkinoiden muutosten ennakointitietoa käytetään koulutuksen ja ammatinvalinnan suuntaamisessa työmarkkinoiden kysyntää vastaavasti

Keskeisimmät hankkeet Kajaanin yliopistokeskuksessa:

Yhteistyö Kuopion, Joensuun, Jyväskylän ja Lapin yliopiston kanssa

- Tietojenkäsittelytieteen FM-koulutuksen toteuttaminen pysyvänä yliopistollisena perustutkintona, 40 aloituspaikkaa syyslukukaudella 2004, ensin hankkeena vuosille 2004-2006 OPM:n päätös 720 000 €/v, tarvitaan vastaava hankepäätös OPM:ltä vuosille 2007-2009; asiaan liittyy Linnan lukion tilojen saneeraus uuteen käyttöön ja varustaminen 978 000 € (Kajaanin kaupunki tilojen osalta hakijana ja omavarainajana 714 000 €) (TOS).
- Mobiilipalveluiden maisteriohjelma 2006 129 635 € LH, hanke päättyy siihen.
- DI mittatekniikan suuntautumisvaihtoehdon kehittäminen maisteriohjelmaksi ja sen vakinaistaminen 2007 alkaen (20 aloituspaikkaa); siihen saakka sähkötekniikan DI- koulutuksen käynnistys hankkeena 2006 68 440 € (LH), vakinaistamiseen saadaan OPM:n päätös vasta vuoden 2007 tulosneuvotteluissa.
- Matemaattis-luonnontieteellisten aineiden aineenopettajakoulutuksen vakinaistaminen opettajankoulutusyksikössä; aloitus koulutuskokeiluna (30 ap) syksyllä 2004 ja (20 ap) vuonna 2005. Ensi vuonna ei sisäänottoa.
- Liikunta- ja terveyskasvatuspainotteinen luokanopettaja- ja varhaiskasvatuksen aineenopettajakoulutus yliopistokeskuksessa (20 ap) vakinaistaminen tavoitteena valtion budjettirahalla, yliopistokeskus neuvottelee vielä OPM:n kanssa.
- Venäjän kulttuurin ja kielen koulutuksen vakinaistaminen yliopistokeskuksessa (20 ap) 2005-2006 valtion budjettirahalla; käynnistetty hankkeena LH:n Interreg-rahalla 2002-2006 676 000 €, vakinaistaminen avoimena.
- Kulttuuriteollisuuden koulutusohjelma muuntokoulutuksena / maisteritutkinto –hanke 2006 285 000 € LH, vakinaistaminen avoimena.
- Yliopistokeskuksen kirjastohanke 900 000 € 2006-2007 LH.

Jyväskylän yliopiston hankkeet Kajaanin yliopistokeskuksessa:

- Liikuntateknologian maisterikoulutusohjelma (20 ap), aluksi muuntokoulutuksena 221 000 € 2006 LH, Jyväskylän yliopisto, osana yliopistokeskusta ja Snowpolista, tavoitteena vakinaistaminen, mutta asia avoimena.
- Liikuntateknologian koulutusohjelmaa tukeva investointiohjelma Jyväskylän yliopisto 240 000 € 2005-2006 LH.
- Liikuntateknologian tohtoriohjelma (VUODOC) 80 940 € 2006-2007 LH.
- Liikuntateknologian tutkijakoulutuksen investointi- ja koulutustukihanke 144 000 € 2006 LH.

Keskeisimmät hankkeet Kajaanin ammattikorkeakoulussa:

Ammattikorkeakoulun koulutusyhteistyön kehittäminen Pohjois-Suomen muiden korkeakoulujen kanssa Kainuussa ja Kuusamossa

- sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalle tavoitteena 40 uutta aloituspaikkaa, joista 20 hyväksytty liikunnanohjaaja-koulutukseen muttei lisäpaikkoina ja 20 sosiaalialan koulutuksen paikkaa avoimena ja koulutuksen järjestämislupakin puuttuu vielä. Lisäksi ravitsemus- ja talousalalle tavoitteena 30 uutta aloituspaikkaa vuoden 2006 valtionosuuksiin, vielä avoimena.
- Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalle 20 uutta aloituspaikkaa (hoitotyön suuntautumisvaihtoehto) v. 2007.
- Aikuiskoulutuksen volyymin nostaminen 285:stä 395 keskimääräiseen aloituspaikkaan. Näistä 75 kohdistetaan ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin. Aikuiskoulutuspaikkoja kohdistetaan ennen kaikkea sosiaali-, terveys ja liikunta-alalle sekä matkailun koulutukseen.

Muut:

- Sotkamon IB-lukio 114 062 € 2006 LH, hanke päättyy siihen
- Kainuun ammattiopisto: Työssä oppijasta yrittäjäksi BUSINESS TOP 2006-2007 165 732 € LH

- Kansainvälinen hiihtolajien kehittämiskeskus Vuokatin urheiluopistoon, TOS 2006: 268 364 €.
- Kainuun ammattiopisto: ANJa – Ammattiosaamisen näyttöjen jalkauttaminen KAO:ssa 139 370 € 2006-2007
- Kainuun ammattiopisto: Aikuinen oppijana –hanke, 2005 – 2007, 708 064 € ja AIKU –opiskelun ja oppimisen karikkoja purkamassa 34 086 €, kevät 2006, TOS, neuvottelussa.

Tpk 1.2. Innovaatiotoiminnan edellytysten parantaminen

Keinot:

- Luodaan toimivat innovaatioketjut koulutuksesta tutkimuksen, kehitystoiminnan ja osaamisintensiivisen palvelutoiminnan kautta yrityksiin
- Vahvistetaan avainklustereita tukevia osaamiskeskittymiä
- **Rahoittajat varautuvat polisten rahoittamiseen yhteensä keskimäärin 3,6 miljoonalla eurolla vuodessa vuosien 2005-2006 aikana jos hankekriteerit täyttäviä hanke-esityksiä tulee**

Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kajaanin yliopistokeskus yhteistyöyliopistoinen (Lapin yliopisto, Kuopion yliopisto, Joensuun yliopisto ja Jyväskylän yliopisto) muodostavat yhdessä Kainuun korkeakoulujärjestelmän. Yhteistyö sisältää yliopistokeskus- ja maakuntakorkeakoulutoiminnan sekä korkeakoulujen verkottumisen yrityksiin, itäosaamiseen verkottumisen ja kansainvälistymisen.

Keskeisimmät hankkeet:

Kainuun osaamiskeskusohjelma pitää sisällään Measurepolis –ohjelman ja Virtuosi -ohjelman.

- Measurepolis-ohjelma sisältäen Kainuun osaamiskeskuksen mittaustekniikan osaamisalan toteuttamishankkeen (500 000 €/v 2004 - 2006, josta omarahoitus 250 000 €/v) ja MeRC-kehittämishankkeen (714 000 €/v, josta omarahoitus 214 000 €/v). Lisäksi Kainuun TE-keskuksen rahoittamat MeRC-toimintaympäristöhankkeet: Oulun yliopiston Mittalaitelaboratorio 808 000 € 2005-2006 ja Kajaanin ammattikorkeakoulu 192 000 € 2005 - 2006. Osaamiskeskusohjelman ratkaisut vuoden 2006 jälkeen riippuvat valtakunnallisista päätöksistä, mutta MeRC-ohjelman osalta päätökset ovat maakuntavaltuuston käsissä. Toteuttaja esittää Measurepolis-ohjelman jatkamista ainakin MeRC-hankkeena, kustannusarvio on 2 169 000 €/v07 ja seuraavina vuosina vähemmän. Tarkempi rahoitussuunnitelma vuosiksi 2007-2009 laadittavana.
- Virtuosi-ohjelma sisältää toteuttamishankkeen (284 000 €/v 2005-2006, josta omarahoitusta 113 600 €/v). Ratkaisut vuoden 2006 jälkeen riippuvat valtakunnallisista päätöksistä. Virtuosin yhteydessä tavoitellaan virtuaaliyliopiston osaa sekä erikseen Kamarimusiikkikeskusta sisältäen musiikin verkkolaboratorion noin 2 m€ investointia vuosien 2006-2007 aikana, neuvottelut OPM:n kanssa käynnissä kansallisen rahoituksen puolelta
- **Kajaanin kaupunkiseudun aluekeskusohjelma** 740 000 € KMK, josta omarahoitusta 370 000 € vuonna 2006. Generaattori on mittavin toiminta, muutoin painotuksissa tapahtuu pieniä muutoksia. Aluekeskusohjelman ratkaisut vuoden 2006 jälkeen riippuvat valtakunnallisista päätöksistä. Toteuttaja esittää jatkamista entisen tason resurssien, toiminnan uusi suuntaaminen keskusteltavana. Vuoden 2005 osalta rahoitus ollut: edellisiltä vuosilta säästynyt maakunnan kehittämisraha 104 500 €, ja omarahoitusosuutta saman verran eli yhteensä 209 000 €. Lisäksi vuonna 2005 on myönnetty Kainuun kehittämisrahaa 266 128 € ja hakijan omarahoitusosuutta saman verran eli uuden hankkeen kustannusarvioksi on tullut 532 256 €. Vuonna 2005 aluekeskusohjelmalla on käytettävissään toimintaansa yhteensä 741 256 €.
- **Yliopistokeskus**
- Mittalaitelaboration perustoimintaohjelma jatkuu 2006 765 450 € LH
- Biotekniikan laboration elintarvikealaan ja maaseutuelinkeinojen monipuolistamiseen liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa yhteistyössä Kuopion yliopiston, Snowpoliksen ja MTT:n Kainuun yksikön kanssa sekä Biotekniikan laboration perustoimintaohjelma jatkuu 2006 526 000 € LH
- **Kajaanin ammattikorkeakoulu:** T&K-aktivaattori -hanke 2006 88 480 € KMK josta omarahoitus 26 544 €.
- Matkailun pohjois-suomalaisen tutkimus- ja kehittämisohjelman toteuttaminen Kainuussa 2006 – 2008, 300 000 € hakee suoraan KTM:ltä.
- Kiinteistöjen elinkaaren hallinta- ja kehittämissympäristö, v.2006, 200 000 € hakijan priorisointinumero I, rahoitus avoimna.

- Hyvinvointiteknologian käyttöönotto palvelujärjestelmässä, HYTEPA v.2006 – 2007, 372 000 €. Hanke toteutetaan yhteistyössä maakunnan ja Measurepolis/Snowpolioksen sekä Senioripolioksen kanssa. Hanke kytkeytyy sekä Osaava Pohjois-Suomi-strategian kärkihankkeeseen että Itä-Suomen M13 hankkeeseen, hakijan priorisointinumero II, rahoitus avoinna.
- Tuotteistamisklinikka-hanke eli tutkimus- ja kehittämistoiminnan, tuotteistamisen sekä liiketoimintaosaamisen integroiminen yrityksiä palvelevaksi ja innovaatioiden aiempaa tehokkaamman synnyttämisen ja hyödyntämisen takaavaksi prosessiksi. Hanke toteutetaan yhteistyössä Snowpolioksen ja Kajaanin teknologiakeskus Oy:n kanssa 2006 – 2007, 175 000 €, rahoitus avoinna.
- **Snowpolis** rakentamisen toinen vaihe rakennuksen suunnittelu aloitettu, kustannusarvion suuruusluokka 5 m€ kuten ensimmäinenkin, rahoitus avoinna; lisäksi kohdassa 1.1 mainitut koulutushankkeet; muita rahoitustarpeita esitetty noin 2,8 m€ 2006-2007, rahoitusta haetaan monesta lähteestä
- koordinoitihankkeen jatkosta vuoden 2006 syksystä alkaen keskusteltu alustavasti KMK:n kanssa
- Yliopistokeskuksen yksiköiden yhteistyö Snowpolis-tutkimustoiminnan käynnistämiseksi
- **Senioripolis** sisältäen viisi alateema: matkailumaailma, asumisen ja palveluympäristön rakentaminen, oppiminen, tuotekehityskonsortio, mediajärjestelmä sekä ennalta ehkäisevä toiminta; suunnitelmat yhteensä 5,2 m€ vuosiksi 2006-2007, rahoitusta haetaan monesta lähteestä maakunnan ulkopuoleltakin
- Senioripolis-hanke "koordinaatio" 198 601 € vuosina 2006 – 2007 KMK josta omarahoitusta 52 015 €.
- **Woodpolis**-jatkohanke: toiminnan ylösajaminen eli "Ramp Up" 830 000 € 2006-2007 neuvoteltu YOS:n kanssa, lisäksi muita hankesuunnitelmia noin 2 200 000 € 2006-2007 neuvoteltavana YOS:n kanssa ja toimitilainvestointien tarpeeksi esitetty noin 3,6 m€, sen rahoitus avoinna; lisäksi toteutetaan jo aiemmin päätetty Kuhmon oppimiskeskuksen koulutustehdashanke 39 600 € 2006 LH, viime mainittu hanke päättyy siihen
- VTT:n Kajaanin toimipisteen käynnistäminen 115 000 € 2006 LH
- Projektilaboratorio – innovatiivinen oppimis- ja tutkimusympäristö 429 400 € 2006-2007 LH
- Itä-Suomen makrohankkeet: Mittaustekniikan kehittäminen Idän kaaren alueella, vetovastuu Measurepolisilla

TL 1															
Toimintalinjan rahoitusuunnitelma 2006															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj	0,0	3,2		0,5								3,7	0,6	3,1	7,3
Uusi naapurisuusohjelma		0,3				0,1	0,0					0,4			0,4
Muut yht aloit							0,0					0,0			0,0
Kainuunkehr	1,0					2,4	0,0					3,4			3,4
Yhteensä	1,0	3,5	0,0	0,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,5	0,6	3,1	11,1
Muu kansal		56,8		1,0			0,0					57,8			57,8
Kaikki yht	1,0	60,3	0,0	1,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65,3	0,6	3,1	68,9

TL 1															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2007															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj												3,7	0,6	3,1	7,3
Uusi naapurisuohjelma												0,4			0,4
Muut yht aloit															0,0
Kainuun kehr	1,0					2,4	0,0					3,4			3,4
Yhteensä	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,5	0,6	3,1	11,1
Muu kansal		56,8		1,0								57,8			57,8
Kaikki yht.	1,0	56,8	0,0	1,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65,3	0,6	3,1	68,9

Tärkeimmät toimijat ovat Kajaanin yliopistokeskus ja Kajaanin ammattikorkeakoulu sekä Kainuun osaamiskeskusohjelman toteuttajat ja VTT:n projektitoiminta Kajaanissa. Vuoden 2005 alussa Kainuun maakunta –kuntayhtymästä on tullut toimija toisen asteen opetuksen osalta. Rivin ”muu kansallinen” suuri summa LH kohdalla on opetusministeriön valtionosuutta kunnille. Toimintalinjan kehittämisrahoituksen osuus vuonna 2006 on noin 17 % tavoite 1 –ohjelman, Euregio Karelia naapurisuohjelma ja muiden yhteisöaloitteiden osalta.

TL 2 Elinkeinojen ja tuotantorakenteen kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen

Tpk 2.1. Klustereiden kehittäminen ja tuotantorakenteen uudistaminen

Keinot:

- Tunnistetaan kasvupotentiaalit ja keskitetään voimavaroja
- Lisätään omien luonnonvarojen käyttöä ja nostetaan jalostusastetta kestäväällä tavalla
- Parannetaan yritysten kilpailukykyä tukemalla mm. investointeja, tuotekehityshankkeita, kansainvälistymistä ja osaamisen kehittämistä
- Maa- ja metsätalouden yrittäjyyden kehitysohjelma
- Vahvistetaan yhteistyötä ja verkottumista yritysten kesken, toimialojen välillä sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden välillä
- Varaudutaan työvoimassa tapahtuvaan ikärakennemuutoksen tuomiin muutoksiin, erityisesti avainhenkilöiden kohdalla odotettavissa oleviin rekrytointiongelmien ja mahdolliseen työvoimapulaan
- Arvioidaan maakunnallisen maahanmuuttopolitiikan tarve työvoiman saatavuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta

Klusterikohtainen toteutus:

- *ICT ja elektroniikka*: yrityskohtaisia hankkeita, yritysten koulutusohjelmia
- *Elämystuotanto*: matkailukeskusten kehittäminen, verkkoliiketoiminnan ja kansainvälisen kaupan lisääminen, kulttuuriteollisuuden edistäminen, kulttuuri- ja liikuntatapahtumien kehittäminen ja kasvattaminen, yrityskohtaiset ja yritysverkostohankkeet. Maaseutu-, luonto ja elämysmatkailun työohjelman käynnistäminen alan toimijoiden yhteistyöhankkeena ja ohjelmaan kuuluvien hankkeiden tukeminen. Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämisessä Kainuu valtakunnallisena pilottialueena*, VILMAT-ohjelma, valtioneuvosto tehnyt 13.2.2003 toimintaohjelmasta periaatepäätöksen. ”Virkistyskäyttöä ja luontomatkailua edistetään osana Kainuun hallintokokeilua. Luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämistoimet liitetään osaksi Kainuun hallintokokeilua. Kehittämiskohteina ovat erityisesti luonnonsuojelualueiden käyttö virkistys ja luontomatkailuun, luontomatkailuhankkeiden tuotteistaminen ja Suomen lähialueiden hyödyntäminen luontomatkailussa.” Metsähallitus tehnyt osaltaan kehittämissuunnitelman ympäristöministeriölle ja maa- ja metsätalousministeriölle, Kainuun osalta kustannusarvio 1,5 me vuosina 2006-2010. Muusta rahoituksesta ja toteutuksesta neuvottelut MOS:n kanssa
- *Metsä ja puu*: yrityskohtaiset ja yritysverkostohankkeet, metsä- ja puutalouden työohjelman toteuttaminen, asiakastiedon hankinta, kärkiyrityksiin perustuva yritysverkosto
- *Elintarviketalous*: yrityskohtaiset ja yritysverkostohankkeet, maaseutuelinkeino-ohjelman mukaisen

työohjelman toteuttaminen, markkinoinnin ja myynnin kehittäminen, tutkimuksen ja osaamisen tuoteistaminen, maatilatalouden terveen rakennekehityksen turvaava tutkimus-, neuvonta- ja kehittämistoiminta sekä perusinvestointien tukeminen

- *Metalli*: yrityskohtaiset ja yritysverkostohankkeet
- *Kivi*: kehittämisohjelma vuoden 2007 loppuun, yrityskohtaiset ja yritysverkostohankkeet

Tpk 2.2. Yrittäjyyden edistäminen

Tavoite: Vahvistetaan yrittämisen edellytyksiä ja parannetaan yrittäjyysilmapiiriä

Keinot:

- Vahvistetaan aloittavan yrittäjän neuvontaverkostoa koordinoitusti
- Luodaan toimivia yrittäjyyspolkuja
- Tuetaan aloittavan yrittäjän toimintaa yrityksen perustamisvaiheessa neuvonnalla, koulutuksella ja rahoituksella
- Vahvistetaan nuoren yrityksen käyntiinlähden onnistuminen aktiivisella seurannalla

Keskeisimmät hankkeet:

- MBA -koulutushanke 110 840 € 2006 LH
- IntoStation -hanke Suomussalmella 2006; 93 010 €, josta omarahoitusta 18 906 €, Sotkamossa alkanut Intotalohanke 2006; 131 190, josta omarahoitusosuus 21 659 €, varaudutaan rahoittamaan Kuhmon intotalohanketta, KMK
- Kainuun yrittäjyyspolku –projekti 529 000 €, 2005 – 2006, TOS
- Yrittäjyyskoulutushankkeet maaseutusektorilla

TL 2															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2006															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj	0,4		4,1	1,2	1,4	0,2	4,3	0,1				11,7	0,5	11,2	23,3
Uusi naapuruusohjelma	0,4		0,1			0,4	0,1	0,1				1,1	0,2	0,3	1,6
Muut yht aloit							0,6					0,6			0,6
Kainuun kehr	0,8		1,1			5,2	0,0					7,1			7,1
Yhteensä	1,6	0,0	5,3	1,2	1,4	5,8	4,9	0,2	0,0	0,0	0,0	20,4	0,7	11,5	32,6
Muu kansal				0,7	2,0		2,0					4,7			4,7
Kaikki yht	1,6	0,0	5,3	1,9	3,4	5,8	6,9	0,2	0,0	0,0	0,0	25,1	0,7	11,5	37,3

TL 2															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2007															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj												11,7	0,5	11,2	23,3
Uusi naapuruusohjelma												1,1			1,1
Muut yht aloit												0,6			0,6
Kainuun kehr	0,8		1,1			5,2	0,0					7,1			7,1
Yhteensä	0,8	0,0	1,1	0,0	0,0	5,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	20,4	0,5	11,2	32,1
Muu kansal				0,7	2,0		2,0					4,7			4,7
Kaikki yht	0,8	0,0	1,1	0,7	2,0	5,2	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,1	0,5	11,2	36,8

Toimijoina ovat yritykset ja kokoavista toimijoista keskeisimmät ovat Kainuun TE-keskus, Kainuun Etu Oy ja Kainuun maaseutukeskus. Merkittävimmät rahoittajat ovat TE-keskus, Finnvera Oyj. Toimintalinjan kehittämisrahoituksen osuus on noin 55 % tavoite 1 –ohjelman, Euregio Karelia naapuruusohjelman ja muiden yhteisöaloitteiden osalta.

TL 3 Hyvinvoinnin edellytysten parantaminen

Tpk 3.1. Hyvinvointipalvelut

Keinot:

- > Kehitetään peruspalveluita ja turvataan palvelujen saatavuus.
- > Lisätään henkistä hyvinvointia tukevien kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelujen saavutettavuutta.
- > Tuetaan työvoimapolitiittisin perustein ja toimenpitein (työllisyysperusteinen projektituki) kolmannella sektorilla tapahtuvien hyvinvointipalvelujen järjestämistä.
- > Kuntien ja maakunnan hyvinvointipalvelujen harkittu ulkoistaminen.
- > Terveysten edistäminen.

Keskeisimmät hankkeet:

- Kainuun liikunnan hanke 2005-2007 540 500 € KMK
- Mielenterveyspalveluiden ja riippuvuuksien hoitopalveluiden maakunnallinen toimintamalli Kainuussa 2005 – 2007, 389 000 €, STM, toteuttaja KMK
- Ensihoidon ja sairaankuljetuksen kehittäminen Kainuun maakunta –kuntayhtymän alueella 2005 – 2006, 266 666 €, OLH/STM, toteuttaja KMK
- Kainuun sosiaalialan seutukehittäjä –hanke 2004 – 2006, 206 600 €, OLH/STM, toteuttaja KMK
- Maakunnallisten terveyserojen kaventaminen 2006 – 2008, 182 070 €, haettu Stakesilta, toteuttaja KMK
- Yhteisöpedagogi AMK muuntokoulutus, Humanistinen ammattikorkeakoulu toteuttajana Kainuussa 180 000 €/v OPM:itä saadaan kansallinen aikuiskoulutusrahoitus, 15 hengen ryhmä.
- Hyvien työyhteisöjen Kainuu 1 200 000 €, Maakunta, Tykes –ohjelmasta 500 000 euroa.
- Itä-Suomen makrohankkeet: M 10, Väestön ikääntymisen haasteet ja mahdollisuudet ja M 11, Terveysten edistäminen.

Tpk 3.2. Rakenteellisen työttömyyden hoito ja syrjäytymisen ehkäiseminen

Keinot:

- Parannetaan pitkäaikaistyöttömien ja riskiryhmien työllistymisedellytyksiä
- Tehostetaan työvoimapolitiittia ja muita aktiivisen työvoimapolitiittian keinoja työhön hakeutumisen edistämiseksi ja tukiriippuvuuden vähentämiseksi
- Uudistetaan vaikeasti työllistettävien ja maahanmuuttajien palveluita kehittämällä paikallisella tasolla eri toimijoiden välistä yhteistyötä
- Edistetään aikuisopiskelijaksi hakeutumista ja tuetaan työmarkkinoilla kysyttävää räätälöityä koulutusta
- Parannetaan ammatillisen koulutuksen osuvuutta ja laatua työn tuottavuuden parantamiseksi
- Tuetaan sosiaalisten yritysten käynnistämistä?
- Selvitetään nuorten yksilötason oppimisen esteitä ja niitä poistamalla parannetaan oppimisvalmiuksia
- Ehkäistään pitkäaikaistyöttömyyttä sekä toteutetaan KELPO työryhmän raportin toimenpiteitä.

Keskeisimmät hankkeet:

- Verkossa kokien, 2005 – 2007, 2006: 743 633 €, TOS
- Taidoista töihin –hanke 2005 – 2007, 1 601 802 €, toteuttajana Suomussalmen kunta, TOS
- Mahdollisuuksien Kainuu –esiselvityshanke 2005, 13 250 €, toteuttaja Puolangan kunta ja tämän jälkeen mahdollisesti varsinainen hanke, kesto 2007 loppuun, 1 500 000 €, avoinna, TOS

TL 3															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2006															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj	0,0	0,1				2,2	0,0					2,3	0,5	1,8	4,6
Uusi naapurisuohjelma		0,4					0,0				0,2	0,6	0,1	0,1	0,8
Muutyht aloit						0,7	0,0					0,7	0,0		0,8
Kainuun kehr						9,7	0,0					9,7			9,7
Yhteensä	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	12,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	13,3	0,6	1,9	15,9
Muu kansal	9,4					3,2	0,0				86,1	98,7			98,7
Kaikki yht	9,4	0,5	0,0	0,0	0,0	15,8	0,0	0,0	0,0	0,0	86,3	112,0	0,6	1,9	114,5

TL 3															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2007															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj												2,3	0,5	1,8	4,6
Uusi naapurisuohjelma												0,6			0,6
Muutyht aloit												0,7			0,7
Kainuun kehr	0,3					10,4	0,0					10,7			10,4
Yhteensä	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3	0,5	1,8	16,3
Muu kansal	9,4					3,2	0,0				86,1	98,7			98,7
Kaikki yht	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	86,1	113,0	0,5	1,8	115,0

Taulukon rivillä "muu kansallinen" KMK eli Kainuun maakunta -kuntayhtymä kohta sisältää sisäasianministeriön kautta tulevan valtionosuuden kunnille. STM:n osalta rivillä on sosiaali- ja terveysministeriön valtionosuudet kunnille sosiaali- ja terveydenhuoltoon, suurin osa rahasta päätyy Kainuun maakunta -kuntayhtymän budjettiin.

Työvoimaosasto on suurin kehittämisrahoittaja. Kehittämisrahoituksen osuus on noin 17 % tavoite 1 –ohjelman, Euregio Karelia naapurisuohjelman ja muiden yhteisaloitteiden osalta. Hyvinvointipalvelut toimenpidekokonaisuuteen sisältyy myös elinkeinoelämää edistävää rahoitusta.

TL 4 Ympäristön hoito ja infrastruktuurin toimintakyvyn vahvistaminen

Tpk 4.1. Perusrakenteiden tason ja toimivuuden parantaminen

Keinot:

- Parannetaan perusrakenteiden tasoa ja toimivuutta muuttuvissa olosuhteissa
- Laajakaistainen tiedonsiirtoverkko maakunnan kattavaksi
- Tuetaan työllisyysperustein ympäristö- ja matkailuinfrastruktuurin rakentamista alan toimintaedellytysten parantamiseksi

Keskeisimmät hankkeet:

- Kainuun osuus Oulu-lisalmi radan sähköistyksestä ja ratatöistä sekä Kontiomäki-Vartius –radan sähköistys ja ratatyöt yhteensä 16 000 000 €/v, valmistuu vuoden 2006 lopussa (Ratahallintokeskus)
- Ratapölkkyjen vaihto Kontiomäki Vartius välillä 2007-2009, 16 m€, Ratahallintokeskus
- Kajaanin lentoasemalla on tarve järjestää lentokoneiden yöpymismahdollisuus uusin liikennejärjestelyin, neuvottelu TOS:n kanssa.
- Oulujärven maisematien toteutuksen selvittäminen tapahtuu maakuntakaavaa valmisteltaessa, kaava on tarkoitus saada maakuntavaltuuston päätettäväksi joulukuussa 2005 (KMK)
- Laajakaistaisen tiedonsiirtoverkon toteutus haja-asutusalueella 2005-2006, 269 000 €, (KMK)
- Itä-yhteyksien kehittäminen ja hyödyntäminen: Vartiuksen Rajaliikennekeskuksen rakennuskokonaisuus

- 1 200 000 € Euregio Karelia naapuruuohjelmasta ja aseman ratapihan laajennus toteutuu sähköistystöiden yhteydessä. Rajaliikennekeskuksen terminaalialueen uusien raiteiden toteutus avoimna, niistä neuvotellaan Ratahallintokeskuksen ja LVM:n kanssa ja kustannusarvio on 5,3 m€

Kehyksiin mahtuvat tiehankkeet (TP):	Kust.	Toteutus
• Kt 89 Kontiomäki-Vartius, 9 sillan levantäm. ja kunnostaminen (Euregio Karelia naapuruuohjelmalla)	2,2 M€	2005-06
• Pt 19109 Ukkohalla- Paljakka päällystäminen soratieosuudella	1,2 M€	2006-07
• Kt 76 Vuokatin ja Sotkamon kohdan liittymäjärjestelyt	0,75 M€	2006-2007

Kehysten ulkopuolelle jäävät tiehankkeet:

- Itäyhteyksien kehittäminen Vartiuksen Rajaliikenneaseman lisäkaistat (kust. arvio n. 0,35 M€) ja aseman ratapihan laajennus sekä Oulu-Karjala-Arkangeli-tieyhteyden viitoitus ja opastus sekä taukopaikat (Suomen puolella viitoitustarve, pieni Euregio Karelia naapuruuohjelman rahoitus)
- Tönölänsalmen sillan kunnostaminen ja kev.liikenteen väylä, Kuhmo (suunnittelu tilattu ja valmistuu 2005) kust.arvio 2,0 M€ (peruskorjaus- ja laajennusinvestointihanke)
- Talvivaaran kaivoshankkeen vaatima infran rakentaminen vuosina 2007-2009 omaa suuruusluokkaansa, sisältö ja kustannusarvio selvitetty sillä jo vuonna 2007 saatava LVM:n kautta erillisrahoituksena Kainuun kehittämisrahan lisäksi maantiehen ja/tai rautatiehen, keskustelut alkuvaiheessaan

Tpk 4.2. Asuin- ja elinympäristön laadun parantaminen

Keinot:

Parannetaan elinympäristön laatua

Toteutus:

- Vesihuolto- ja jätehuoltotyöt (KAI ja MOS) 1 060 000 €/v.-06
- Ympäristökunnostukset (KAI) 400 000 € (KAI)
- Kaavoitus ja kulttuuriympäristön hoito 70 000 € (KAI)
- Maaseudun vesihuoltohankkeet (MOS)

Tpk 4.3. Luonnonympäristön hoito ja suojele

Keinot:

- Säilytetään luonnon monimuotoisuus

Toteutus:

- Luonnonympäristön käytön, hoidon ja suojeleu kehittämis- ja yhteensovittamishankkeet (KAI)
- Kainuun luontomatkailun aluekokonaisuuksien ja kohteiden kehittäminen, Metsähallitus LIFE-rahalla 1 500 000 € vuosina 2006-2009
- Luonnonmetsät ja suot Kainuun ja Koillismaan vihreällä vyöhykkeellä, Metsähallitus LIFE-rahalla 1 174 348 € vuosina 2005-2008

TL 4															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2006															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj	0,1						0,3	0,5				1,0	0,4	0,6	2,0
Uusi naapurisuohjelma	0,1		0,2				0,0	0,3	0,6			1,2	0,1	0,4	1,7
Muut yht aloit							0,0					0,0			0,0
Kainuun kehr						1,9	0,0	0,7	20,7	0,1		23,4			23,4
Yhteensä	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	1,9	0,3	1,5	21,3	0,1	0,0	25,6	0,5	1,0	27,1
Muu kansal							0,0		16,0			16,0			16,0
Kaikki yht	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	1,9	0,3	1,5	37,3	0,1	0,0	41,6	0,5	1,0	43,1

TL 4															
Toimintalinjan rahoitussuunnitelma 2007															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj												1,0	0,4	0,3	1,7
Uusi naapurisuohjelma												1,2			1,2
Muut yht aloit												0,0			0,0
Kainuun kehr						1,9	0,0	0,7	20,7	0,1		23,4			23,4
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0	0,7	20,7	0,1	0,0	25,6	0,4	0,3	26,3
Muu kansal							0,0		16,0			16,0			16,0
Kaikki yht	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0	0,7	36,7	0,1	0,0	41,6	0,4	0,3	42,3

Tiepiirin rahoitussuunnittelun perustelut näkyvät hyvin liitteessä 1 kohdassa liikenne- ja viestintäministeriö. Tiepiiri on toimintalinjan suurin rahoittaja nimenomaan osana Kainuun kehittämisrahan käyttöä. Rivillä "muu kansallinen" 16 000 000 € on ratahallintokeskuksen rautateiden sähköistysuhanke ja vuonna 2007 alkaen ratapölkkyjen vaihto välillä Kontiomäki – Vartius. Talvivaaran kustannuksista ei ole vielä arviota.

TL 5 Vuorovaikutuksen lisääminen ja yhteistyön tehostaminen

Keinot:

- > Uudistetaan omia toimintatapoja
- > Keskitetään voimavaroja

Tpk 5.1. Maakuntahallinnon kehittäminen

Keinot:

- Toteutetaan Kainuun hallintomalli ja kehitetään sitä edelleen
- Kuntien uudenlaisen tehtäväkentän hahmottamisen tukeminen

Tpk 5.2 Aktiivinen yhteistyö ja viestintä

Keinot:

- > Suuntaudutaan ulospäin yhteistyöhön
- > Pyritään strategiaan liittolaisuuteisiin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla

Keskeisimmät hankkeet:

- Oulu-Kajaani kehittämisvyöhyke hanke (KMK), toteutushankkeiden rahoitus järjestettävä aina erikseen
- Barents-yhteistyön hankkeistus ulkoasianministeriön lähialuevaroista ja Interreg III B –ohjelmasta Interreg III B ja C –hankkeet
- valtion toimintojen alueellistamisesta osuus Kainuuseen sisältää Kainuun – Koillis-Suomen

alueellistamispolitiin, päättyy hankkeena vuoden 2005 lopussa ja jatketaan virkatyönä, keskusteltavana valtiovarainministeriön kanssa laajempi julkisen sektorin IT-palvelujen tutkimus- ja kehittämishanke yhteistyössä yliopistokeskuksen kanssa

- Pohjois-Suomen aluekeskusten välinen yhteistyö
- Puolustusministeriön ja Kainuun/Kajaanin kaupungin välinen yhteistyö

Tpk 5.3. Osallistuminen ja paikallinen aloitteellisuus

Keinot:

- Tuetaan paikallisyhteisöjen ja kansalaisryhmien omaa aloitteellisuutta. Korostetaan erityyppisten alueiden erilaisten kehittämistarpeiden huomioon ottamista kehittämistyössä
- Aktivoidaan alueen kuntia määrittämään kehittämissstrategiat paikallisesti
- Tuetaan paikallista aloitteellisuutta työllisyyspoliittisin perustein (omatoimisuusavustus) uusien työllistymismahdollisuuksien löytämiseksi
- Tuetaan paikallisyhteisöjen ja kansalaisryhmien omaa aloitteellisuutta. Korostetaan erityyppisten alueiden erilaisten kehittämistarpeiden huomioon ottamista kuntien kehittämisessä ja muussa kehittämistyössä.

Toteutus:

- * Leader + ohjelmat noin 1 000 000 €/v (MOS)
- * Kylätyöohjelman mukaiset kehittämishankkeet noin 400 000 €/v (MOS)

TL 5															
Toimintalinjan rahoitusuunnitelma 2006															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj							0,7					0,7	0,1	0,7	2,3
Uusi naapurisuusohjelma	0,1						0,0					0,1	0,1		0,2
Muut yht aloit							0,4					0,4			0,4
Kainuun kehr						0,7	0,0					0,7			0,7
Yhteensä	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,2	0,7	3,6
Muu kansal							0,0					0,0			0,0
Kaikki yht.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,2	0,7	3,6

TL 5															
Toimintalinjan rahoitusuunnitelma 2007															
Rahoitus, milj. €	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj												0,7	0,1	1,1	2,3
Uusi naapurisuusohjelma												0,1			0,1
Muut yht aloit												0,4			0,4
Kainuun kehr						0,7	0,0					0,7			0,7
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,1	1,1	3,5
Muu kansal							0,0					0,0			0,0
Kaikki yht.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,1	1,1	3,5

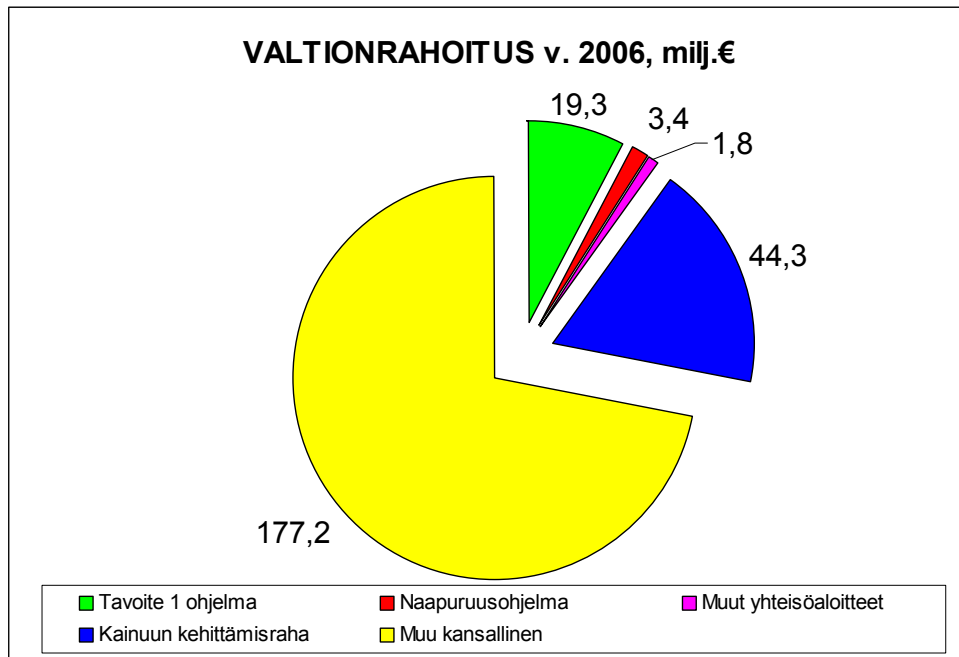
Taloudellisesti pienin toimintalinja, mutta sekä sisäisen että ulospäin suuntautuvan yhteistyön kehittämisen onnistuminen on ratkaisevaa muullekin toteutukselle.

Yhteenveto

Valtion kautta tulevan rahoituksen määrä on yhteensä noin 246 000 000 € vuonna 2006. Tavoite 1 -ohjelman osuus taulukoiden valtion rahoitus -sarakeen loppusummasta on noin 9,2 % vuonna 2006. Euregio Karelia Naapurisuusohjelman

osuus vuonna 2006 noin 1,4 % ja **muiden yhteisöaloitteiden** osuus vuonna 2006 noin 0,8 %. **Kainuun kehittämISRahan** osuus on noin **44 309 000 €** eli 18,4 % vuonna 2006 kaikesta valtion kautta tulevasta rahasta.

Kuvio

Muu kansallinen rahoitus on ylivoimaisesti suurin, n. 180 000 000 € vuodessa eli runsaat 72,3 %, sillä siihen sisältyvät valtionosuudet kunnille. Ne päätyvät jatkossa merkittävältä osin maakunnalle. Oheinen kuvio havainnollistaa eri rahoituslähteiden osuutta.

Vertailutietona on syytä todeta, että kuntien verotulot ovat samaa suuruusluokkaa eli noin 190 000 000 € vuodessa. Kelan kautta Kainuuseen tulee valtiolta rahaa noin 170 000 000 € vuodessa. Yksityisen sektorin rahavirrat ovat moninkertaiset. Kehittämisrahoituksen käyttö onkin nivellettävä hyvin kaikkeen Kainuun muuhun talouselämään, vain siten on mahdollista saada pysyvää toimintojen uudistamista.

Kainuuseen tulee hankerahoitusta myös mm Raha-automaattiyhdistykseltä ja jonkin verran EU:lta "Interreg III B ja C" ohjelmien kautta, joiden merkitys kasvaa.

Kehittämisrahoituksen eli tavoite 1-ohjelman, Euregio Karelia Naapuruusohjelman ja muiden yhteisöaloitteiden osalta vuonna 2006 toimintalinja 1:n "Osaamisen vahvistaminen ja innovaatioympäristön kehittäminen" osuus on noin 17 % ja toimintalinja 2:n "Elinkeinojen ja tuotantorakenteen kehittäminen ja yrittäjyyden edistäminen" noin 55 % eli hieman vähemmän kuin maakuntaohjelmassa tavoiteltiin. Kainuun kehittämisrahaa kohdentamalla esitetyllä tavalla tavoitteena olevat 30 % ja 50 % käytännössä saavutetaan.

Kaikkiaan TOTSU:ssa esitettyjen maakunnallisesti merkittävien hankkeiden määrä on varsin suuri, mutta lieventävänä asiahaarana on paremman kokonaiskuvan saaminen tällä tavalla. Toisaalta tarjolla olisi runsaasti uusia hankeaihoita kaikkiin viiteen toimintalinjaan, mutta rahoituksellisia mahdollisuuksia toteutukseen on niukasti.

Koko TOTSUn yhteenvetotiedot

TOTSU:n rahoitussuunnitelma 2006 miljoonia euroja yhteensä kaikki toimintalinjat															
Rahoitus	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Tavoite 1 ohj	0,6	3,3	4,1	1,7	1,4	2,4	5,3	0,7	0,0	0,0	0,0	19,3	2,0	17,3	39,5
Uusi															
naapurisuohjelma	0,6	0,7	0,3	0,0	0,0	0,5	0,1	0,4	0,6	0,0	0,2	3,4	0,5	0,8	4,7
Muut yht aloit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7
Kainuun kehr	1,8	0,0	1,1	0,0	0,0	19,9	0,0	0,7	20,7	0,1	0,0	44,3	0,0	0,0	44,3
Yhteensä	3,0	4,0	5,5	1,7	1,4	23,5	6,3	1,8	21,3	0,1	0,2	68,7	2,6	18,1	90,2
Muu kansal	9,4	56,8	0,0	1,7	2,0	3,2	2,0	0,0	16,0	0,0	86,1	177,2	0,6	3,1	130,5
Kaikki yht	12,3	60,8	5,5	3,4	3,4	26,7	8,3	1,8	37,3	0,1	86,3	245,8	3,2	21,1	220,7

TOTSU:n rahoitussuunnitelma 2007 miljoonia euroja yhteensä kaikki toimintalinjat															
Rahoitus	KL	LH	YOS	Tekes	FINN	TOS	MOS	KAI	TIEP	MEKE	STM	V yht	kunta	yks	Kaikki yht
Uusi tavoite 1 ohj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,4	2,1	17,5	39,2
Uusi															
naapurisuohjelma	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	0,0	0,0	3,4
Muut yht aloit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	1,7
Kainuun kehr	2,1	0,0	1,1	0,0	0,0	20,6	0,0	0,7	20,7	0,1	0,0	45,3	0,0		45,3
Yhteensä	2,1	0,0	1,1	0,0	0,0	20,6	0,0	0,7	20,7	0,1	0,0	69,8	2,1	17,5	89,6
Muu kansal	9,4	56,8	0,0	1,7	2,0	3,2	2,0	0,0	16,0	0,0	86,1	177,2			177,2
Kaikki yht	11,5	56,8	1,1	1,7	2,0	23,8	2,0	0,7	36,7	0,1	86,1	247,0	2,1	17,5	266,8

TOTSU:a kirjoitettaessa on erotteltu hankkeet, joiden rahoituksesta on jo päätös, ja muutamia maakunnan kannalta keskeisiä hankkeita, jotka ovat vasta keskusteluvaiheessa, mutta joihin periaatteessa halutaan suhtautua myönteisesti. Tyhjentävää hankeluetteloahan TOTSU:sta ei kuitenkaan tehdä.

Maakuntavaltuusto päättää vuoden 2006 Kainuun kehittämisrahan suuntaamisesta eri tarkoituksiin vuoden 2005 lopussa. Kainuun kehittämisraha on taulukoissa esitetty eri hallinnonaloille jaettuna, niin että voidaan nähdä arvio käyttötarpeesta maakuntaohjelman toteuttamiseksi.

Vaikutusten arviointi

TOTSU toteuttaa nimensä mukaisesti Kainuun maakuntaohjelmaa. Ohjelman ympäristövaikutusten arviointi, joka on esitetty maakuntaohjelman luvussa 7, pätee siis suoraan TOTSU:un. Hankekohtainen ympäristövaikutusten arviointi tehdään tarpeellisessa laajuudessa päätettäessä hankkeen rahoittamisesta. Kullakin hallinnonalalla on hyväksytyt menettelytapansa, lisäksi on sovittu Kainuun ympäristökeskuksen vetämän työryhmän käyttämisestä apuna, jos rahoittaja katsoo hankkeen vaikutusten arvioinnin sitä edellyttävän.

Vuosien 2006 - 2007 rahallisesti suurin hanke on rautateiden sähköistäminen ja ratapölkkyjen vaihto, sen toteuttaa Ratahallintokeskus. Sen jälkeen uusi suuri hanke on oletettavasti Talvivaaran kaivoksen vaatiman infran rakentaminen.

Uusia pysyviä työpaikkoja arvioidaan syntyvän vuoden 2006 aikana tavoite 1-ohjelman kautta noin 540 kpl. Muun rahoituksen kautta uusia pysyviä työpaikkoja syntyy vain noin 50 kpl, sillä rahoitusta käytetään hyvin monentyyppiseen toimintaan. Vuonna 2006 tavoite 1-ohjelmassa etenkin EAKR-rahoitus vähenee, joten uusia työpaikkoja voi arvioida syntyvän ohjelmarahoituksella noin 500 kpl. Muun rahoituksen kautta työpaikkoja syntyy noin 50 kpl. Naisyrittäjien määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen etenkin hoiva-alalla ja sitä kautta sukupuolten välinen tasa-arvo etenee pienen askeleen. Sosiaalisen pääoman kasvua lisää käynnistynyt klusterikohtainen foorumitoiminta, vahva panostus kylien ja asukas yhdistysten kehittämiseen yhteisöllisyyttä vahvistaen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn käynnistettävät uudet toimenpiteet.

Hanketoiminta ja etenkin yrityshankkeet ovat painottuneet selvästi Kajaaniin ja Sotkamoon. Kainuulaisten neljän poliisin kehittäminen on yksi tapa pyrkiä tasapainottamaan Kainuun alueellista kehitystä. Hallintokokeilun yksi tarkoitus on turvata palvelut maakunnan eri osissa. TOTSU tukee valtioneuvoston päätöstä alueiden kehittämisen tavoitteista. Kainuussa

tavoitellaan maakunnan kilpailukyvyn vahvistamista, palvelurakenteen turvaamista koko maakunnassa sekä tasapainoista aluerakenteen kehittämistä.

Hyväksymme Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman vuodelle 2006 – 2007.

Kajaanissa 21. marraskuuta 2005

Hannu Leskinen
maakuntajohtaja

Heikki Aronpää
johtaja, ympäristökeskus

Vilho Härkönen
osastopäällikkö, TE-keskus maaseutuosasto

Alpo Jokelainen
johtaja TE-keskus

Pertti Kokkonen
lääninsivistysneuvos, Oulun lääninhallitus

Jaana Korhonen
osastopäällikkö, TE-keskus, yritysosasto

Erkki Myllylä
tiejohtaja, Oulun tiepiiri

Pauli Piilma
aluejohtaja, Finnvera Oyj

Maakunta: KAINUU

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

TE-keskuksen yritysoston strategisena tavoitteena on tukea sellaisia yrityskohtaisia ja yritysten yhteisiä hankkeita, joiden avulla edistetään alueen bruttokansantuotteen kasvua ja elinkeinorakenteen monipuolistumista, parannetaan yritysten kilpailukykyä ja yritysten tarvitsemien kehittämis- ja tutkimuspalveluiden saatavuutta ja laatua sekä edistetään uuden kannattavan yritystoiminnan syntymistä.

Teknologiapolitiikka

Teknologiapanostukset kohdennetaan yrityksiä palvelevan innovaatioympäristön kehittämiseen. Keinoina käytetään valikoivaa hankerahoitusta sekä tutkimuslaitosten ja yritysten aktivointia teknologiastrategian mukaisiin hankkeisiin. Julkista sektoria, tutkimuslaitoksia ja yrityksiä kannustetaan tekemään yhteistyötä teknologiaohjelmissa ja –projekteissa.

Yrityspolitiikka

Panostusta suunnataan ensisijaisesti innovaatioympäristön kehittämiseen aluekeskus- ja osaamiskeskusohjelman tavoitteiden mukaisesti sekä yritysjohtajien ja avainhenkilöiden liikkeenjohto- ja markkinaosaamisen lisäämiseen, yritysten tuotannon laadun, logistiikan, tuotantoteknologian ja tuotteiden kehittämiseen sekä yritysten verkottumisen ja kansainvälistymisen edistämiseen.

Kansainvälistymispolitiikka

TE-keskuksen kansainvälistymispalvelujen tavoitteena on madaltaa yritysten kannattavan, kansainvälisen liiketoiminnan käynnistyskynnystä, pienentää yritysten kansainvälistymiseen liittyviä riskejä, edesauttaa yritysten kansainvälisen kilpailukykyä ja kansainvälistymisasteen kasvua, parantaa yritysten henkilöstön kansainvälistymisvalmiuksia ja -osaamista. Palvelutuotteina käytetään rahoitus-, kehittämis-, koulutus- ja asiantuntijapalveluita.

Energiapolitiikka

Energiatuella pyritään vaikuttamaan uusiutuvien energialähteiden käytön lisääntymiseen, uuden energiateknologian käyttöönoton edistämiseen sekä energian tuotannon ja käytön ympäristöhaittojen vähentämiseen.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen KTM:n hallinnonalalla

EU:n rakennerahastoista rahoitettavien tavoiteohjelmien puitteissa KTM:n hallinnonala osallistuu EAKR:sta ja ESR:sta osarahoitettujen hankkeiden rahoittamiseen. Vuosittaiset rahoitusosuudet määritellään maakunnanyhteistyöasiakirjassa.

Maakunta: Kainuu

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteuttamisessa on vastata maakuntaohjelman mukaisen, maakunnan elinkeinoelämän kehittämistä tukevan liikenneinfrastruktuurin rakentamisesta ja ylläpitämisestä. Hallinnonalan tehtävänä on vastata yhdessä muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa koko liikennejärjestelmän toimivuudesta.

Hyvän yhteistyön merkitys korostuu Kainuun hallintokokeilun käynnistyttyä vuoden 2005 alusta, koska perusrahoitus liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tarpeisiin kanavoituu Kainuun maakuntahallinnon kautta.

Henkilöliikenne

Henkilöauto on valtaosalle maakunnan väestöä käytetyin kulkuväline. Julkinen henkilöliikenne koostuu pääasiassa linja-auto-, juna- ja lentoliikenteestä. Keskeistä on eri liikennemuotojen kytkeminen logistiseksi kokonaisuudeksi siten, että jatkoyhteydet toimivat. Valtion tuki maaseudun joukkoliikenteen ja jatkoyhteyksinä toimivan liityntäliikenteen turvaamiseen on välttämätöntä.

Tiehallinnon tehtävänä on päivittäisen liikennekelpoisuuden turvaaminen valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti. Tiestöllä ylläpidetään mahdollisimman hyvä liikenteen turvallisuus ja yllätyksettömät ajo-olosuhteet. Lähtökohdiana pidetään, että kaikilla on oikeus ja mahdollisuus liikkua ja saavuttaa peruspalvelut niin kaupungeissa, taajamissa kuin haja-asutusalueillakin. Tienpidolla tuetaan yhdyskuntarakenteen ja sitä palvelevan liikenneverkon kehittämistä ja turvataan maaseudulla joukkoliikenteen toimintaedellytykset.

Rautatieliikenteen kehittämisedellytyksiä maakunnissa tarkastellaan erityisesti liikennejärjestelmäsuunnitelmissa, joissa aluetasona on maakunta. Valtakunnallisesti merkittävien ja kilpailukyisten junayhteyksien kehittäminen korostuu suunnitelmissa. Sujuvien matka- ja kuljetusketjujen edistäminen ja riittävän palvelutarjonnan takaaminen parantavat mahdollisuuksia hyödyntää junaliikennettä. Erityisesti joukkoliikenteen edistäminen edellyttää laajaa eri tahojen yhteistyötä. Raideliikenteen kilpailukyyn parantaminen henkilöliikenteessä edellyttää nopeuksien nostamista tärkeimmillä yhteysväleillä.

Tavaraliikenne ja logistiikka

Maakunnan puunjalostusteollisuus, raaka-ainekuljetukset ja kaupan jakeluverkot korostavat tavaraliikenteen ja logistiikan toimivuusvaatimuksia.

Tienpitoa toteutetaan niin, että liikkuminen sekä kuljetukset henkilö- ja tavaraliikenteessä turvataan lähes kaikilla teillä ympäri vuoden. Tienpidon toimet kohdennetaan ja mitoitetaan mahdollisimman tehokkaiksi ja taloudellisiksi. Tienpidolla luodaan edellytykset kuljetus- ja matkaketjuille eri liikenne- ja kulkumuotojen kesken

Alemmalla tieverkolla parannetaan tiestön rakenteellista kuntoa ja sorateiden runkokelirikko-ongelmia vähennetään

Väylät

Isojen väylähankkeiden rahoittamisesta päätetään hankekohtaisesti valtion talousarviossa.

Tienpidon toimet keskitetään suunnitelmakaudella tienpidon linjausten mukaisesti tieverkon päivittäisen liikennekelpoisuuden turvaamiseen sekä tieverkon ja siltojen kunnon ylläpitoon.

Tiestön palvelutaso ei nykyisellä rahoitustasolla nouse, vaan saattaa liikenteen kasvu huomioonottaen paikoitellen jopa laskea. Pääteitä koskevia isoja investointeja ei ohjelmakaudelle sisälly.

EU/Interreg- ohjelman kautta käynnistetään vuonna 2005 kantatien 89 siltojen leventäminen välillä Vt 5-Vartius. Hanke valmistuu vuonna 2006.

Tiestön hoitoon, ylläpitoon ja peruskorjauksiin varataan tarvittava rahoitus. Perustienpidon alueellisiin investointeihin käytettävissä oleva rahoitus suunnataan pääasiassa liikenneturvallisuutta parantavien hankkeiden toteuttamiseen.

Yksitysteiden parantamiseen varattua valtion rahoitusta voidaan kohdistaa rajoitetusti tiekuntien hakemusten pohjalta yksityisteiden peruskorjauksiin.

Ratahallintokeskuksen ohjelmissa vuosille 2005-2006 on Oulu-Kontiomäki-lisalmi/Vartius rataosien sähköistys, minkä jälkeen nopeuksia Oulun ja Kontiomäen välillä voidaan nostaa 140 km/h:n. Kontiomäki-Vartius välillä uusitaan ratapölkkyt vuosina 2007-2009.

Liikenneturvallisuus

Liikenneturvallisuustyö on monien tahojen yhteistyötä, jota ohjaa ja koordinoi lääninhallitus.

Keskeisiä toimijoita ja vastuutahoja ovat Tiehallinto, Poliisi, Liikenneturva, kunnat, liikenne- ja kuljetusalan etujärjestöt sekä eri kansalaisjärjestöt, jotka ovat laajasti edustettuina Oulun läänin liikenneturvallisuusasiain neuvottelukunnassa. Lähes kaikissa kunnissa on laadittu koulutus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma (KVT). Näitä suunnitelmia toteutetaan kytkemällä liikennekasvatus kaikkien hallintokuntien toimintaan. Lähes kaikkiin kuntiin on laadittu liikenneturvallisuussuunnitelma tiepiirin ja kunnan yhteistyönä. Vielä puuttuvat suunnitelmat laaditaan lähimpien parin vuoden sisällä. Suunnitelmia pidetään säännönmukaisesti ajan tasalla.

Liikenneturvallisuutta parannetaan valtakunnallisen tavoitteen mukaisesti niin, että vakavia tieliikenneonnettomuuksia pyritään vähentämään. Tavoitetta palvelisi se, että suistumis- ja kohtaamisonnettomuudet sekä kevyen liikenteen onnettomuudet vähenisivät ja niiden seuraukset olisivat lievempiä. Koska liikenneinfraan kohdistuvat turvallisuutta edistävät investoinnit ovat kalliita, voidaan niitä nykyisellä rahoitustasolla toteuttaa hyvin rajallisesti.

Rautatieliikenteen turvallisuutta parannetaan turvalaitteilla, rakentamalla automaattinen kulunvalvonta sekä poistamalla ja turvaamalla tasonkorjauksia ja parantamalla niiden havaittavuutta porttaalirakenteilla. Junaliikenteen turvallisuus paranee ohjelmakaudella merkittävimmin siksi, että vuonna 2006 kaikki henkilöliikenteen radat ja tärkeimmät tavaraliikenteen radat ovat kulunvalvonnan piirissä.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen LVM:n hallinnonalalla

Ylläpitämällä ja kehittämällä liikenneväyliä edistetään valtakunnallisia ja maakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Samalla parannetaan ihmisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia oman elinympäristönsä kehittämiseen. Kainuun maakunnassa aluerakenteellisina kehitysvyöhykkeinä nähdään tärkeimmät liikennesuunnat aluekeskusten ja kuntakeskusten välillä, sekä maakunnan teollisuusalueet ja matkailualueet. Näitä liikenteellisesti tukevana tekijänä nähdään päätieverkko ja rataverkko siinä erityisesti valtatie 5 ja 22, Vartiuksen rajanylityspaikan liikennettä palveleva tiestö sekä Oulu-Kontiomäki-lisalmi/Vartius rataverkko.

EU:n rakennepolitiikan toteuttamista pyritään tukemaan tavoiteohjelmilla ja Interreg- ohjelmilla. Kohteet sovitaan vuotuisissa yhteistyöasiakirjoissa.

Maakunnan liitto: Kainuu

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

TE-keskuksen maaseutuosasto osallistuu maakuntaohjelman toteutukseen pääasiallisesti osallistumalla maaseudun avainklustereiden kehittämisen. Osaltaan maaseutuosasto on vahvistamassa maaseutuyrittämiseen liittyvää osaamista ja kehittämässä alkutuotantoon ja maaseutuyrittämiseen liittyvää koulutusta. Maaseutuosaston kehittämistoiminnalla edistetään paikallista aloitteellisuutta ja omaehtoisen kehittämistyötä maaseudun paikallisyhteisöjen toiminnassa ja maaseudun ja kaupunkien vuorovaikutuksen kehittämisessä.

Maaseudun kehittäminen

TE-keskuksen maaseutuosaston tavoitteena on maaseutuyritysten rakenteen, kasvun ja kehityksen tukeminen, elinkeino- ja tuotantorakenteen monipuolistaminen sekä uuden elinkeinotoiminnan edistäminen. Yhteisöllisen toiminnan kautta luodaan kylille pohjaa myös yrittäjyyden kehittymiselle.

Toteutetaan Kainuun maaseutuelinkeino-ohjelmaa rahoittamalla työohjelman koordinaation piriin tulevia maatalouden, muun maaseutuyritystoiminnan yleisiä ja yrityskohtaisia sekä yrittäjien koulutushankkeita.

Toteutetaan Kainuun kylätyöohjelmaa rahoittamalla kylien kehittämishankkeita ja myötävaikuttamalla prosessien ja toimintamallien kehittymistä, mitkä parantavat kylien elinkeinopohjaa, asumisviihtyisyyttä ja paikallisyhteisöjen toimivuutta.

Käynnistetään luontomatkailun kehittämistoiminta työ/teemaohjelmamuotoisesti.

Metsätalous

Toteutetaan Kainuun metsä- ja puutalouden työohjelmaa rahoittamalla työohjelman piiriin tulevia Kainuun metsätaloutta ja mekaanista puunjalostusta kehittäviä hankkeita sekä yritysten kehittämistoimenpiteitä.

Vesivarojen käyttö ja hoito

TE-keskuksen maaseutu osasto osallistuu vähäisessä määrin maaseudun vesihuoltohankkeiden rahoitukseen niillä maaseudun kyläalueilla, joissa hankkeilla voidaan varmistaa maatalojen ja muiden maaseutuyritysten puhtaan veden saanti.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen MMM:n hallinnonalalla

MMM vastaa Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) ohjaus- ja tukiosaston varojen käytöstä maaseudun kehittämistoimenpiteisiin Suomessa. Kainuussa EMOTR-rahoitus on rahaston ohjausosaston varojen käyttöä Itä-Suomen tavoite 1-ohjelman 3. toimintalinjan toteutukseen. Käytännön rahoitustoimenpiteet tapahtuvat Kainuun työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosaston toimesta.

Kehittämistoimenpiteitten tavoitteena on maaseutualueiden tasapainoinen kehitys suhteessa koko maan kehitykseen.

Maakunta: Kainuu

Opetusministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Osaaminen ja osaamistason kohottaminen on noussut alueiden kehittämisessä keskeisimmäksi tekijäksi. Tämä koskee kaikkia koulutustasoja, esi- ja perusopetuksesta korkeakouluopetukseen ja tutkimukseen, lapsista ja nuorista työssäkäyviin ja aktiivisen seniori-ikäen koulutuspalvelujen käyttäjiin. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, ammatillisten oppilaitosten, lukioiden sekä perus- ja esiopetuksen kehittämisellä tuetaan paitsi maakunnallista myös alueellista innovaatiokehitystä. Koulutuksessa hankitut laaja-alaiset perusvalmiudet hioutuvat vaaditun tason osaamiseksi työpaikoilla ja jatko-opinnoissa. Innovaatiotoimintaan tarvitaan sekä huippuosaamista että perustaitoja.

Opetusministeriön valtionosuuksina Kainuuseen vuonna 2005 ohjaamat resurssit perusopetukseen, lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen, ammattikorkeakoulutukseen sekä vapaaseen sivistystyöhön ovat yhteensä noin 51 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi Oulun yliopisto saa opetusministeriöltä vuonna 2005 rahaa koulutus- ja tutkimustoimintaan yhteensä noin 134 miljoonaa euroa, josta Kainuun osuus on noin 5 miljoonaa euroa.

Osaamisen vahvistaminen on Kainuun kehittämisen kannalta keskeinen tavoite. Elinkeinoelämän tarvitseman osaavan työvoiman saanti sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyön kehittäminen ovat keskeisiä osa-alueita osaamisen vahvistamisessa. Yrittäjyyteen kasvamista tuetaan kaikilla koulutusaloilla ja -asteilla. Maakunnan osaamisen rakenteiden on tuettava maakunnan avaintuotantoalojen pitkäjänteistä kehittämistä. Tavoitteena on luoda ja ylläpitää toimivia innovaatioketjuja koulutuksesta tutkimuksen, kehitystoiminnan ja osaamisintensiivisen palvelutoiminnan kautta yrityksiin. Erityisesti kiinnitetään huomiota tutkimus- ja tuotekehitysoasaamisen kehittämiseen mm. teknologian siirron toimenpitein sekä kehittämällä maakunnan koulutus- ja innovaatiojärjestelmiä. Lisäksi edistetään avainklustereita tukevien osaamiskeskittymien kasvua.

Korkeakoulujen yhteistyö. Pohjois-Suomen korkeakouluilla on valtakunnallisesti merkittävä rooli. Korkeakoulujen toimintaa ohjaavassa *Osaava Pohjois-Suomi –strategiassa* esitetään konkreettisia toimenpiteitä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kehittämiseen. Strategiassa korostuu yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö. Kajaanin yliopistokeskuksessa yhteistyössä ovat mukana Oulun yliopiston lisäksi Kuopion, Joensuun, Jyväskylän ja Lapin yliopistot. Alueellista työnjakoa tutkimuksessa ja tuotekehityksessä sekä aluekehittämisessä täsmennetään, esimerkiksi ammattikorkeakoulujen jatkotutkintojen ja yliopistojen maisteriohjelmien välillä.

Maakunnan korkeakoulujen kesken jatketaan profiloitumista ja kehitetään toimintatapoja vuoropuhelun käymiseksi maakunnan ulkopuolisten korkeakoulujen kanssa liittyen mm. Oulu-Kajaani kehittämisvyöhykkeeseen. *Maakuntakorkeakoulua* kehitetään ammattikorkeakoulujen, yliopistojen ja alueellisten aikuiskoulutuksen järjestäjien yhteistyönä vastaamaan aikuisten koulutustarpeisiin. Käyttöön tulee saada alueellinen kiintiö, josta voidaan kulloinkin osoittaa tarpeelliset aloituspaikkamäärät minkään korkeakoulun menettämättä perusaloituspaiikkojaan.

Yliopistot

Oulun yliopisto vahvistaa edelleen osaamistaan ja kansainvälistä vaikuttavuuttaan strategiansa mukaisesti erityisesti painoaloillaan informaatiotekniikassa, biotekniikassa sekä pohjoisuus ja ympäristö-painoalalla. Informaatiotekniikan perustutkintokoulutuksessa ja tieteellisessä jatkokoulutuksessa lisätään koulutusalojen välistä yhteistyötä ja otetaan huomioon tietoteollisuusalojen muuttuneet tarpeet ja uudet koulutukselliset ja tutkimukselliset haasteet. Biotekniikassa vahvistetaan yhteistyötä teknillistieteellisen koulutusalan kanssa. Pohjoisuus ja ympäristö -painoalan profilointia selkeytetään. Lisäksi edistetään yliopistojen yhteisinä kehittämiskohteina liiketoimintaosaamista, opettajankoulutusta, virtuaaliyliopistotoimintaa ja kansallisen terveystieteiden projektin kohteita.

Uusina kehittämisaloina Oulun yliopisto kehittää opetuksen osalta logistiikkaa, sisältötuotantoa ja viestintää sekä liikunta- ja terveystieteiden tutkimusta. Tutkimuksen osalta kehitetään hyvinvointitekniikkaa, mikro- ja nanoteknologiaa, bioelektronikkaa sekä sosiaalisia innovaatioita, kulttuuritoimintaa ja koulutuksen vaikutuksia koskevaa tutkimusta.

Yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa Oulun yliopisto kehittää erityisesti toiminta-alueensa yliopistokeskuksia ja maakuntakorkeakoulutoimintaa sekä yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa.

Yliopiston yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja kansallisen innovaatiojärjestelmän kannalta on välttämätöntä, että yliopistojen perusrahoituksen kansainvälisissä vertailuissa todettu jälkeenjääneisyys poistetaan valtakunnallisin toimenpitein.

Kainuussa pyritään luomaan riittävän laaja ja monipuolinen sekä laadultaan kilpailukykyinen yliopisto-opetusta ja tutkimusta tarjoava kokonaisuus, joka vastaa maakunnan elinkeinoelämän ja hyvinvoinnin kehittämistarpeisiin.

- Lisätään yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun välistä yhteistyötä.
- Laajennetaan maakunnan ulkopuolelle suuntautuvaa verkottumista.
- Käynnistetään maakuntakorkeakoulutoimintaa. Tavoitteena on korkeakoulutasoisen avoimen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetuksen ja täydennyskoulutuksen saatavuuden parantaminen maakunnassa. Hanke on osa Pohjois-Suomen avoimen opetuksen osaamisverkostoa.
- Jatketaan tietojenkäsittelytieteiden maisterikoulutusta (Oulun yliopiston tietojenkäsittelytieteiden laitos).
- Jatketaan DI-muuntokoulutusta. Pidemmän aikavälin tavoitteena on DI-suuntautumisvaihtoehtoinen koulutus.
- Käynnistetään aineenopettajakoulutus matemaattis-luonnontieteellisissä aineissa (Kajaanin opettajankoulutusyksikkö).
- Käynnistetään aineenopettajakoulutus liikunta- ja terveystieteiden tutkimuksessa (KoKy).
- Luodaan edellytykset Venäjän kielen ja kulttuurin pysyväksi maisterikoulutukselle (KoKy). Tavoitteena on, että Venäjän kielen ja kulttuurin opetus Oulun yliopistossa keskitettäisiin Kajaaniin.
- Luodaan edellytykset kulttuuriteollisuuden maisterikoulutukselle (KoKy).
- Luodaan edellytykset liikuntateknologian pysyväksi maisteri- ja tohtorikoulutukselle (Jyväskylän yliopisto, liikuntabiologian laitos).

Ammattikorkeakoulut

Mitoitus. Oulun läänin aloituspaikkojen osuus suhteutettuna nuorten ikäluokkaan on noin 40 %, joka vastaa 2440 aloituspaikkaa. Kainuun osuus tästä on 440 ja Pohjois-Pohjanmaan 2000. Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnot sisällytetään mitoitukseen erillisillä aloituspaikkamäärillä. Aikuiskoulutuksen opiskelijapaikat ovat jäljessä koko maan keskiarvosta, joka on 16,7 % laskennallisesta opiskelijamäärästä koko maassa. Kajaanin ammattikorkeakoululla osuus on 12 %, Oulun seudun ammattikorkeakoululla ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululla molemmilla 14 %.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkinnoilla vahvistetaan elinkeinoelämän tarpeiden mukaista osaamista.

T&K-toiminta. Ammattikorkeakoulujen t&k-toimintaa viedään eteenpäin opetusministeriön raportin: ”Tutkimus ja kehitystyö suomalaisissa ammattikorkeakouluissa” linjausten mukaisesti (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:7). Osaava Pohjois-Suomi -strategiassa määritellään t&k-toiminnan alueelliset painoalat.

Rahoitusta tulee suunnata ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan niiden ehdotusten pohjalta, joita esitetään ”Valtion teknologiarahoituksen alueellinen hyödyntäminen” –loppuraportissa (Siuruainen, Eino 26.2.2004). Toiminnan jatkuvuus tulee turvata resursoimalla t&k-toiminnan perusrahoitus.

Kansainvälinen toiminta. Maakunnan ammattikorkeakoulut toteuttavat Bolognan prosessin mukaisia tavoitteita, joita ovat kansainvälisen koulutustarjonnan lisääminen, eurooppalainen liikkuvuus, tutkintojen vertailtavuus ja koulutuksen laatu.

Yleissivistävä koulutus

Kouluverkkoa tulee kehittää hallitusti ja palvelutuotannon ongelmia välttäen. Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa ikäluokkien pienenemisen ja muuttoliikkeen aiheuttamiin muutoksiin varaudutaan kehittämällä sekä rakenteita että menetelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa kuntien välisen yhteistyön lisäämistä ja kuntarajat ylittävää työnjakoa sekä etä- ja verkko-opiskelun kehittämistä.

Ammatillinen koulutus (ml. lisäkoulutus)

Toisen asteen ammatillisella koulutuksella on selkeästi alueellinen tehtävä nuorten ja aikuisten kouluttajana. Nuorten perustutkintokoulutusta ja aikuiskoulutusta ja niiden välistä yhteistyötä kehitetään kokonaisuutena huomioiden ikäluokkien pieneneminen ja resurssien käytön optimointi. Työvoiman tarpeen ennakointi edellyttää eri viranomaistahojen yhteistyötä ja kokonaiskoordinointia. Ennakointitieto palvelee koulutustarjonnan suunnittelussa.

Nuorisoasteen koulutuksella vastataan pidemmän aikavälin koulutustarpeeseen. Työelämän nopeisiin muutoksiin ja elinkeinoelämän vaatimaan erikoisosaamiseen reagoidaan aikuiskoulutuksella. Erityisopetuksessa, maahanmuuttajien koulutuksessa ja nuorten ammatillisiin perustutkintoihin sisältyvien näyttöjen järjestämisessä yhteistyötä tehdään läänitasolla. Verkko-opetuksen avulla parannetaan syrjäisempien alueiden koulutustarjontaa. Opettajien saatavuuden ja ammatillisen opetuksen kehittämisen turvaamiseksi panostetaan erityisesti opetuksessa toimivan henkilöstön käytännön ammattityöhön sisältyvän osaamisen parantamiseen. Tämä toteutuu entistä kiinteämmällä oppilaitosten ja työelämän välisellä yhteistyöllä. Noste-ohjelman mukaisilla tutkintotavoitteisilla koulutuksilla kohotetaan työssä olevan aikuisväestön osaamistasoa. Aikuiskoulutuksen alueellisen vaikuttavuuden ja saatavuuden turvaamiseksi toteutetaan alueellisessa aikuiskoulutuksen toimenpideohjelmassa esitetyjä kehittämistavoitteita.

Kainuun ammatillinen koulutus vastaa yksilöiden koulutustarpeisiin omalla koulutuspalvelutuotannolla ja verkostoyhteistyön avulla. Lisäksi se vahvistaa maakunnan avainalojen osaamisen kasvua ja tukee työelämän osaamisen kehittymistä.

Kehitetään ammatillista koulutusta ja aikuiskoulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeita. Elinikäinen oppiminen lisääntyy ja sitä tuetaan. Aikuiskoulutus luo uuden leiman oppimiskeskuksille. Aikuiskoulutusta tarjotaan elinikäisen oppimisen periaatteella työssä oleville ja syrjäytymisuhan alaisille.

- Tehostetaan toisen asteen ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä.
- Lisätään ammatillisen koulutuksen vetovoimaa (mm. osaamiskeskusmallien avulla ”Woodpolis”).

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka

Kirjastotoimi. Perusedellytys kirjastojen kehittämistyölle ja ajan tasalla pysymiselle on, että jokaiseen kuntaan tarvitaan riittävän koulutuksellisen tason omaavaa ammattihenkilöstöä, joka pystyy hyödyntämään keskitetysti tuotettuja palveluja: mm. digitaalista lisensoitua verkkoaineistoa, isojen kirjastojen palveluja ja poistamaan kehittämisesteitä. Tietyt erikoisosaamista vaativat tehtävät (mm. lastenkirjasto-, musiikkikirjastotyö, alueinformaatikko, atk-henkilöstö jne) voidaan turvata alueellisesti/seutukunnittain yhteiskäytöllä keskinäistä työnjakoa kehittämällä, erikoistumalla ja resursseja vaihtamalla.

Kirjastojen yhteistyöverkostojen tukemiseen tulee ohjata lisärahoitusta, jotta laiteinvestointeja ja kuntakohtaista aineistotarjonnan laatua ja saavutettavuutta voidaan monipuolistaa niin perinteisten kokoelmien kuin digitaalisten aineistojen osalta sekä laajentaa alueellisesti henkilökunnan erityisosaamista.

Liikuntatoimi. Maakunnan asukkailla tulee olla asuinpaikastaan riippumatta edellytykset liikunnan säännölliseen harjoittamiseen. Liikunnalla tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Myönteinen liikuntakulttuuri on maakunnan vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä lisäävä tekijä.

Kuntien ja/tai alueellisen liikuntatoimen resurssien turvaamiseksi edistetään julkisen, yksityisen sekä kolmannen sektorin keskeistä ja välistä yhteistyötä tarkoituksenmukaisen liikuntapalvelutarjonnan luomiseksi. Alueen vetovoimaisuuden ja halutun liikuntatoiminnan mahdollistamiseksi huomioidaan tärkeät liikuntapaikkarakentamisen perustamishankkeet sekä sovitaan eri toimijoiden kanssa niiden toteuttamistoimenpiteet, ottaen huomioon alueellinen ja sukupuolten välinen tasa-arvo.

Nuorisotoimen tehtävänä on kehittää toimenpiteitä, jotka edistävät nuorten elinoloja ja tukevat nuorten aktiivista kansalaistoimintaa. Tukeminen tapahtuu avustamalla hankkeita, jotka estävät nuoria syrjäytymästä koulutuksesta, työelämästä ja harrastustoiminnasta. Nuorisotoimen peruspalveluiden arviointitietoa hyödyntämällä kehitetään nuorisotyön tuotteiden laatua ja saavutettavuutta. Uudet nuorisotyön muodot kuten kansainvälistymisen, liikkuvuuden ja monikulttuurisuuden edistäminen otetaan mukaan vuosittaisiin seutukunta- ja kuntasuunnitelmiin.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen OPM:n hallinnonalalla

Oulun lääninhallituksen sivistysosasto tukee EU-rakennerahastohankkeilla Kainuun elinkeinojen ja osaamisverkostojen kehittymistä. Erityisinä kohteina ovat Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kajaanin yliopistokeskuksen kehittäminen. Painoaloina ovat mittaustekniikan, matkailun ja kulttuurialojen kehittäminen kaikilla koulutustasoilla.

Maakunta: Kainuu

Sisäasiainministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Uusi maakuntahallinto, joka alkoi toimia vuoden 2005 alusta, on olennainen muutos. Kehittämistoiminta kulkee strategiaryhmän, rahoitusryhmän ja ennakointi- ja seurantar ryhmän valmistelemana eri hallituskokoonpanoille ja valtuustolle. Erityisesti Kainuun kehittämisrahan suuruuden määrittely vuosittain on merkittävä valmisteltava asia. Vuonna 2006 tehdään uusien EU-ohjelmien maakuntatason valmistelut.

Alueiden kehittäminen

Yleinen aluekehittäminen (ns. Kainuun kehittämisrahan painotukset)

Kainuun osaamiskeskukseen tiiviisti liittyvän toiminnan vahvistaminen sekä osaamiskeskuksen ja elinkeinoelämän välisten yhteyksien kehittäminen. Uusien soveltamismahdollisuuksien hakeminen alueelta ja sen ulkopuolelta kansainväliseltä tasolta asti. Kainuun kehittämisrahaa käytetty lisäksi mm nuorten yrittäjyyden edistämiseen sekä kivialan kehittämistoimintaan. Käytetään myös nopeaan reagointiin tarvittavana rahana.

Osaamiskeskusohjelma

Ohjelman vahva edistäminen, niin että se pärjää evaluoinnissa 2006 saa jossain muodossa jatkon vuonna 2007 alkavalle uudelle kaudelle. Eri alojen yhteistyön lisääminen, haetaan yhteistyö- ja sovellusmahdollisuuksia ”perinteisten sovellutusalueiden” lisäksi myös hyvinvointialalta.

Aluekeskusohjelma

Tuetaan Kainuun osaamiskeskusohjelmaa kansainvälistymisen osalta. Oulu-Kajaani kehittämisvyöhykkeen käytännön toteutuksen edistäminen. Generaattorin kulttuuritoiminta rahoituksellisesti suurin kohde. Uuden kauden toimintatavan ja sisällön hahmottaminen käynnissä.

Maaseutupoliittinen kokonaisohjelma

Kainuussa valmisteltu muiden tavoin uuden kauden ohjelmaa.

Saaristo-ohjelma

Koskee Kainuussa vain Vaalaa. Toteutukseen osallistutaan tarvittaessa EU varoin ja kansallisella rahoituksella, jonka SM osoittaa Vaalaa varten.

EU:n rakennepoliitiikan toteuttaminen SM:n hallinnonalalla

Toteutus hallintokokeilussa pääosin entisellä tavalla, mutta maakunnan sisäiseen hallinnolliseen yhteistyöhön käyttöönotettua uutta toimintatapaa jatketaan. Uuteen kauteen vaikuttaminen.

Maakunta: KAINUU

Työministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

TE-keskuksen työvoimaosasto ja sen alaiset työvoimatoimistot edistävät työmarkkinoiden toimivuutta työnvälityksen, palkkatuetun työn sekä koulutukseen ohjaamisen ja koulutuksen hankinnan keinoin. Työllisyysperusteisella investointiavustuksella ja työllisyystyöohjelman investointituella edistetään uusia työpaikkoja synnyttävien investointien käynnistymistä.

Työvoimapolitiikka kansallisen kehittämisrahan osalta

TE-keskuksen toimenpiteet, määräraharahatarve ja toimenpiteisiin osallistuvien volyyymi edellä kuvattujen tavoitteiden saavuttamiseksi, ryhmittyvät alla esitettyjen rahoitusinstrumenttien alle. TE-keskuksen esitys työvoimaosaston kautta käytettäväksi Kainuun kehittämisrahaksi on seuraava:

26.98.63.06 koulutushankinnat, palkkatuettu työllistäminen ja lisätuki **17,3 M€**

26.98.63.07 työllisyysperusteiset investointiavustukset, työllisyystyöohjelma sekä projektituki ja omatoimisuusavustus **2,897 M€**

Ammatillinen työvoimakoulutus

Toimenpiteiden volyyymi 460 henkilöä

Pääpaino ammatillisessa työvoimakoulutuksessa on yhteishankintana toteutetun koulutuksen järjestäminen yrityksille räätälöidysti. Yhteishankintakoulutuksen määrä on lisääntynyt ja sitä on vuoden 2005 aikana kaikesta koulutuksesta arviolta 13 %. Koulutusta järjestetään rekrytoinnin yhteydessä tai yritysten henkilöstölle uusien työpaikkojen syntymistä edistävien hankkeiden yhteydessä.

Yleiskoulutuksen hankinta perustuu niin ikään työnantajien ajankohtaisiin tarpeisiin, joita työvoimatoimistot selvittävät ennakkoinnin ja muiden työnantajayhteyksien avulla. Toinen tärkeä tekijä koulutuksen suuntaamisessa on työnhakijoiden koulutustarveselvitys, jota työvoimatoimistot käyttävät koulutusesitysten pohjana.

Rekrytointivaikeudet ovat Kainuussakin jo lisääntyneet. Erityisesti puhelinpalvelujen, myyntityön sekä metalli- ja rakennusalan työpaikkojen täyttäminen on tuottanut vaikeuksia. Alakohtaisesti koulutus kohdennetaan myynti- ja palvelutyöhön, rakennus- ja teollisuusalalle. Taloushallinnon koulutukseen haetaan rotaatiomallia, jotta saataisiin edistettyä alihankinta- ja etätöiden määrällistä kasvua. Tutkintotavoitteisen koulutuksen osuus on lisääntynyt.

Muutosturva

Työministeriö on osoittanut sisäasiainministeriölle vuonna 2005 erillismäärärahan 0,2 M€ työntekijöiden irtisanomistilanteissa käytettäväksi muutosturvakoulutukseen. Vuonna 2006 ennakoidaan tarpeen olevan samaa suuruusluokkaa.

Valmentava työvoimakoulutus

Toimenpiteiden volyyymi 180 henkilöä

Valmentavan työvoimakoulutuksen avulla pyritään yksilökeskeiseen ammattitaidon ja muiden työllistymisedellytysten arviointiin. Työttömien kannustaminen ja motivointi työhön tai ammattitaidon kehittämiseen usein pitkänkin työttömyyden jälkeen on suuri haaste. Valmentavan koulutuksen avulla pyritään koulutettavien elämäntilanteen kokonaisvaltaiseen selkiyttämiseen sisältäen myös fyysisen ja henkisen työkyvyn.

Palkkatuettu työllistäminen valtiolle, kuntiin ja kuntainliittoihin sekä yksityissektorille

Toimenpiteiden volyymi 960 henkilöä

Työllistämistuella tuetaan työttömänä olevien työllistymistä ja samalla voidaan madaltaa yritysten ja muiden työnantajien työllistämiskynnystä uuden työvoiman rekrytoinnissa.

Julkisen työvoimapalvelun rakenteellisen uudistuksen toteuttamisen yhteydessä on Kainuuseen perustettu työvoiman palvelukeskus vuonna 2005. Rakenteellisen työttömyyden purkamisessa tarvittava julkinen työvoimapalvelu ja muut palvelut sekä niiden resurssit kootaan työvoiman palvelukeskukseen, johon tulevat mukaan työvoimatoimisto, kunta sekä sen sosiaali- ja terveystoimi ja nuorisotoimi, kansaneläkelaitos, muut asiantuntijat sekä palvelutuottajat.

Vuoden 2005 alusta on tullut voimaan säädösmuutos, jolla starttirahoitusta laajennettiin koskemaan myös muita kuin työttömiä (mm. työssäkäyviä), tukee aloittavan yrittäjän toimeentuloa yritystoiminnan käynnistämisen alkuvaiheessa. Starttirahan laajentaminen koskemaan myös muita kuin työttömiä antaa uusia keinoja yritystoiminnan siirtämiseksi yrityksessä työskentelevälle työntekijälle yrittäjän siirtyessä eläkkeelle tai luopuessa muuten yritystoiminnasta.

Osana hallituksen työllisyysohjelmaa on tarkoitus uudistaa työllistämistukijärjestelmä vuoden 2006 alusta. Keskeisinä tavoitteina on palkkatuetun työn vaikuttavuuden parantaminen sekä tukijärjestelmän yksinkertaistaminen ja tukien käytön perusteiden selkiyttäminen. Vuoden 2006 alusta tulee voimaan myös työmarkkinatukeen liittyvä uudistus, jolla toteutetaan pitkäaikaistyöttömien yhteiskuntatakuu. Yhteiskuntatakuu tarkoittaa ennen työttömyyden pitkittymistä, mutta viimeistään kahden vuoden jälkeen tarjottavia aktivointitoimenpiteitä. Työmarkkinatuen aktivointitoimet on tarkoitus puolitoistakertaistaa kolmen vuoden kuluessa. Työmarkkinatuki tulee osaksi aktivointitoimien rahoitusta.

Työllisyysperusteiset investointituet

Työllisyysperusteisilla investointituilla voidaan joko kunnille tai yritysoston kautta yrityksille myönnettävillä rahoituksella tukea yritysten toimitilojen rakentamista tai toimintaympäristön kehittämistä.

Kainuussa on työmarkkinoiden vilkastumisen myötä virinnyt useita yritystoimintaan tai yritystoimintaa tukeviin tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyviä hankkeita.

Investointituet työllisyyden turvaamiseksi

Valtion rakennuttavien työvirastojen työohjelmilla voidaan rakentaa luontomatkailua tukevaa infrastruktuuria ja samalla helpottaa paikallisesti työttömyyttä sellaisilla haja-asutusalueilla, joilla ei muutoin ole työtilaisuuksia tarjolla.

TE-keskus on pyytänyt valtion virastoilta esityksiä työllisyystyöohjelmahankkeiksi 31.10.2005 mennessä. Tavoitteena on tehdä päätöksiä Kainuun kehittämisrahaan liittyvän myöntämisvaltuuden turvin pitkäkestoisemmista, myös vuodelle 2007 yltävistä hankkeista, jolloin rakennuttavat virastot voivat pitkäjänteisemmin suunnitella hankkeiden käytännön toteutusta.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen TM:n hallinnonalalla

EU:n rakennerahastoista työministeriön hallinnonalalla osallistutaan Euroopan sosiaalirahaston (ESR) alaisten hankkeiden rahoitukseen. Varoja käytetään Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelman 2. toimintalinjan (osaamisen vahvistaminen ja työvoiman valmiuksien parantaminen) toteutukseen. Hankkeiden tavoitteena on koulutusjärjestelmien kehittäminen ja koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen, osaamis pääoman kehittäminen ja työvoiman osaamisen lisääminen sekä työmarkkinoiden toimivuuden ja työllistävyyden sekä tasa-arvon edistäminen. Käytännön rahoitustoimenpiteet tapahtuvat Kainuun TE-keskuksen työvoimaosastolla.

Maakunta: KAINUU

Ympäristöministeriön hallinnonala

Hallinnonalan rooli maakuntaohjelman toteutuksessa

Ympäristöhallinto tehtävänsä mukaisesti toimii puhtaan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön sekä monimuotoisen luonnonympäristön säilyttämiseksi ja luomiseksi. Osaltaan ympäristöhallinto edistää elinkeinoelämää kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Yhdyskuntien toimivuus

Ajantasaiset maankäytön suunnitelmat tukevat yhdyskuntarakenteen eheytyä ja haja-asutuksen sijoittumista. Yleis- ja asemakaavoilla kehitetään taajamien sisäistä rakennetta. Yleiskaavoituksella hallitaan myös suunnittelutarvealueille syntyvää rakentamista.

Luonto- ja kulttuuriympäristöt

Rantojen käytössä turvataan luontoarvoiltaan arvokkaiden ranta-alueiden ja riittävien vapaa-alueiden sekä loma-asumisen viihtyisyys. Inventointien pohjalta ratkaistaan rakennussuojelun tarpeet. Tuetaan alueellista toimintaa ja yhteistyötä kulttuuriympäristön hoidossa. Kainuussa jatketaan luonnonsuojeluohjelmien ja Natura 2000 –verkoston toimeenpanoa ja yhteistyötä kehitetään sidosryhmien kanssa.

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden luonnon ja kulttuurihistorian ominaispiirteitä vaalitaan ja kehitetään. Arvokkaiden perinnemaisemien hoito turvataan alueellisten hoito-ohjelmien mukaisin toimin.

EU:n rakennepolitiikan toteuttaminen YM:n hallinnonalalla

Alueiden kehityserojen vähentämiseen sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen ympäristökeskus vaikuttaa käytännön toimenpitein edistämällä ajanmukaista vesihuoltoa, ympäristön käyttöä, hoitoa ja suojelua, parantamalla asumisen, matkailun ja muun elinkeinoelämän toimintaympäristöä tukevaa infrastruktuuria sekä kunnostamalla kulttuuri- ja luonnonympäristöjä.

Maankäytön suunnittelun ohjaamisella sekä taloudellisin että hallinnollisin keinoin edistetään yhdyskuntien toimivuutta ja asumisen viihtyisyyttä.

Toteuttamissuunnitelmat 2006-2007

A-taulukko / Kansallinen rahoitus

Maakunta: Kainuu

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj. €)

	Momentin nimi	2005	2006	2007		
SM		Lähtötaso	Esitys	Kehys	Lisäys	Yhteensä
26.98.43	Maakunnan kehittämisraha					0,000
	- Aluekeskusohjelma					0,000
	- Osaamiskeskusohjelma					0,000
	- Ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämisraha					0,000
26.98.63	Kainuun kehittämisraha	44,595	44,300	44,300	1,000	45,300
MMM						
30.60.45	Metsäluonnon hoidon edistäminen					0,000
LVM						
31.24.21	Perustienpito (alueelliset investoinnit)					0,000
KTM						
32.30.40	Haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointituki					0,000
32.30.42	Finnvera Oyj:n korkotuet					0,000
32.30.43	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset					0,000
32.30.44	Alueellinen kuljetustuki					0,000
32.30.45	Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen					0,000
32.30.45	KTM:n kautta tuleva Vaalan osuus		0,020			0,000
STM						
33.32.36	Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin					0,000
TM						
34.06.64	Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin					0,000
YM						
35.10.63	Ympäristönsuojelun edistäminen					0,000
35.10.77	Ympäristötyöt					0,000
35.20.37	Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen					0,000
35.99.65	Eräät avustukset					0,000

	2005	2006	2007			
	Lähtötaso	Esitys	Kehys	Lisäys	Yhteensä	
	Valtion rahoitus yhteensä	44,595	44,320	44,300	1,000	45,300
	Kuntien rahoitus					0,000
	Julkinen rahoitus yhteensä	44,595	44,320	44,300	1,000	45,300
	Yksityinen rahoitus *					0,000
	RAHOITUS YHTEENSÄ	44,595	44,320	44,300	1,000	45,300

Toteuttamissuunnitelmat 2006-2007

A-taulukko / EU -ohjelmat

Maakunta: Kainuu

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj. €)

	Momentin nimi	2005	2006	2007
SM		Lähtötaso	Esitys	Arvio
26.98.61	Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin			
	Tavoite 1 ohjelma: (EAKR)	6,626	5,147	5,044
34.05.61	Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin			
	Tavoite 1 ohjelma: (ESR)	3,607	3,354	3,226
30.10.61.	Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen			
	- Tavoite 1-ohjelma (EMOTR)	1,774	1,274	1,400
30.40.62	Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (KOR)	0,110	0,220	0,110
26.98.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus sisäasiainministeriön osalta			
	- Tavoite 1 (EAKR)	5,376	3,859	3,936
34.05.62	EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta			
	- Tavoite 1 (ESR)	2,816	2,460	2,338
30.10.62.	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä			
	- Tavoite 1-ohjelma (EMOTR)	1,605	0,899	1,300
30.40.62	Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen	0,110	0,220	0,110
MMM				
30.10.61.	Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston osallistuminen maaseudun kehittämiseen			
	- LEADER	0,700	0,700	0,700
30.10.62.	Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä			
	- LEADER (EMOTR)	0,440	0,440	0,500
	- Euregio Karelia naapuruusohjelma (EAKR)	0,070	0,050	0,100
LVM				
	- Naapuruusohjelma Euregio Karelia Kantatie 89 siltojen leventäminen,	0,600	0,500	0,000
	- Kansallinen rahoitus, Kantatie 89 siltojen leventäminen	0,600	0,500	0,000
		2005	2006	2007
		Lähtötaso	Esitys	Arvio
	EU:n rahoitus yhteensä	13,417	11,195	10,480
	Valtion rahoitus yhteensä	11,017	8,428	8,284
	Kuntien rahoitus			
	Julkinen rahoitus yhteensä	24,434	19,623	18,764
	Yksityinen rahoitus *			
	RAHOITUS YHTEENSÄ	24,434	19,623	18,764

Toteuttamissuunnitelmat 2006-2007

B -taulukkopohja

Maakunta: KAINUU

Rahoitus esitetään miljoonissa euroissa, tarkkuus 1 000 euroa, esim. 1,234 (milj. €)

	Momentin nimi	2005	2006	2007		
SM		Lähtötaso	Esitys	Kehys	Lisäys	Yhteensä
						0,000
						0,000
						0,000
OPM						
						0,000
						0,000
						0,000
MMM						
30.20.41	Maksetut tuet kuntien ja TEK:n kautta eli suorat tulotuet	20,300	20,500	20,500	0,000	20,500
30.14.49	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (aik. 30.14.49)	1,500	2,500	2,500	0,000	2,500
	MAKERA avustukset	3,000	3,100	3,100	0,000	3,100
LVM						
						0,000
						0,000
						0,000
KTM						
32.60.40	Energiatuki	0,200	0,200	0,200	0,000	0,200
						0,000
						0,000
						0,000